

USHTRIA

Viti i 77-të i botimit Nr. 24 (827879)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 21 qershor 2024

Ministri Peleshi: Brenda 2030, Shqipëria me produkte “Made in Albania” në tregun ndërkombëtar

Meetings of NATO Ministers of Defence

13-14 VI 2024

Réunions des ministres de la défense de l'OTAN

»» page 2-3

Ministri Peleshi: Vijojmë mbështetjen politike dhe ushtarake ndaj Ukrainës

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi mori pjesë në takimin e 23-të të Grupit të Kontaktit të Mbrojtjes së Ukrainës, i cili u zhvillua në Bruksel, nën drejtimin e Sekretarit për Mbrojtjen i Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Lloyd J. Austin.

Vendet rikonfirmuan edhe një herë mbështetjen e tyre politike dhe ushtarake ndaj Ukrainës, duke ruajtur qëndrimin unanimit kundër agresionit të paligjshëm, të pajustifikuar të Rusisë.

Ministri i Mbrojtjes, Niko Peleshi ritheksoi se Shqipëria do të vijojë të mbështesë politikisht Ukrainën. Gjithashtu nuk do të mungojë ndihma në materiale dhe logjistikë, ndërkohë që po hidhen hapa konkretë që ekspertët shqiptarë bashkë me aleatë të tjerë të përfshihen në programe trajnimi për personelin e Forcave të Armatosura të Ukrainës.

Ministri i Mbrojtjes deklaroi gjithashtu se Shqipëria do të vijojë të mbështesë Këshillin NATO-Ukrainë dhe do të respektojë çdo detyrim në kuadër të tij, ashtu si edhe vendet e tjera aleate.

Nga ana e tij, ministri i Mbrojtjes i Ukrainës, Rustem Umerov, bëri një përshkrim të hollësishëm të zhvillimeve në terren. Ai falënderoi vendet aleate dhe mike për mbështetjen e jashtëzakonshme për popullin e Ukrainës si dhe përsëriti nevojën për vijimin e ndihmës.

“Shqipëria do të vijojë të mbështesë Këshillin NATO-Ukrainë dhe do të respektojë çdo detyrim në kuadër të tij, ashtu si edhe vendet e tjera aleate”.

Ministri Peleshi dhe Ministri i Mbrojtjes së Sllovenisë Marjan Šarec, nënshkruajnë marrëveshjen e bashkëpunimit në rastet e katastrofave natyrore

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi në kuadër ministerialit të Mbrojtjes, zhvilluar në Bruksel, u takua dhe me homologë të tij të vendeve anëtare të NATO-s.

Pjesë e këtyre takimeve ishte dhe ai me ministrin e Mbrojtjes së Sllovenisë Marjan Šarec, ku çështje kryesore e diskutimit ishte bashkëpunimi dypalësh në fushën e sigurisë dhe mbrojtjes si dhe intensifikimi i marrëdhënieve në kuadër të NATO-s dhe bashkëpunimit rajonal.

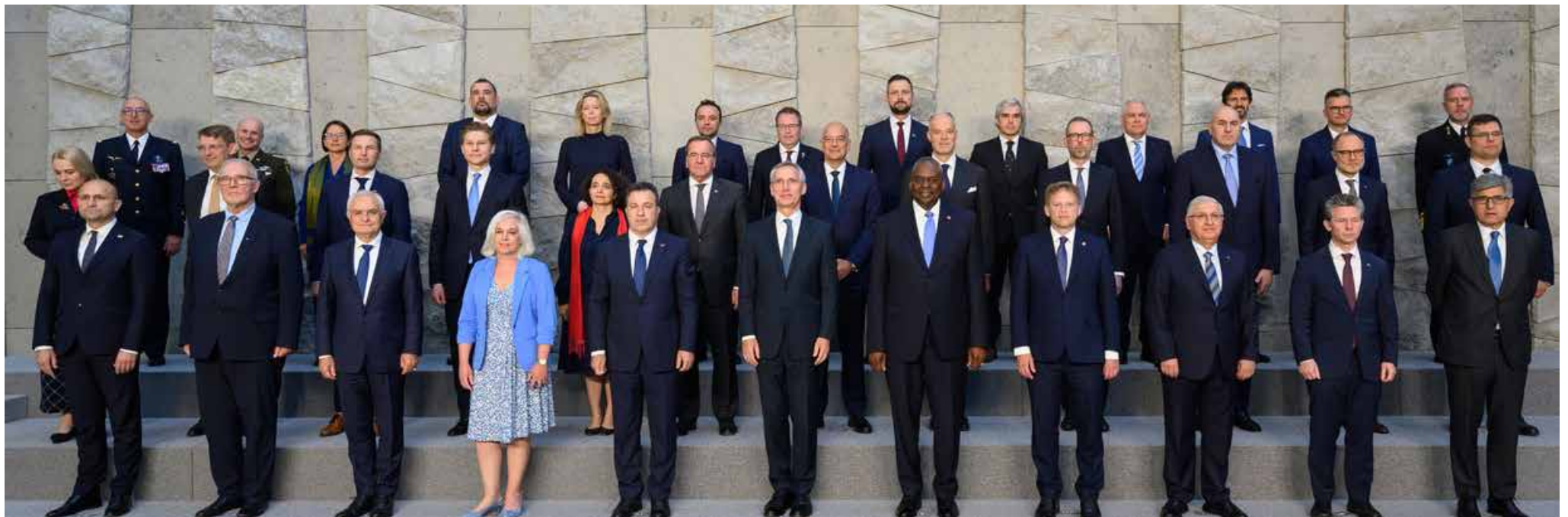
Dy ministrat nënshkruan Marrëveshjen mbi Bashkëpunimin për Mbrojtjen ndaj Katastrofave Natyrore, marrëveshje e cila ka si qëllim të rregullojë kuadrin ligjor për një bashkëpunim sa më efikas në parandalimin dhe gatishmërinë ndaj fatkeqësive, për ofrimin vullnetar të ndihmës së ndërsjellë në rast katastrofash.

Gjithashtu pjesë e takimeve të ministrit Peleshi ishte dhe ai me ministrin e Mbrojtjes së Suedisë, Pål Jonson, ku inicimi i një bashkëpunimi konkret në fushën e Mbrojtjes midis dy vendeve ishte në qendër të bisedës. Ministri Peleshi i propozoi ministrit Jonson nënshkrimin e një marrëveshjeje dypalëshe në fushën e Sigurisë dhe Mbrojtjes si një dokument ligjor që do të shërbente si bazë për bashkëpunim sa më të sigurt dhe konkret në të ardhmen.

Gjatë takimit u diskutua gjithashtu mbi mundësinë e një bashkëpunimi në fushën e Industrisë Ushtarake, asistencën dhe mbështetjen që Suedia mund t'i ofrojë vendit tonë, apo dhe krijimi i një lloji bashkëpunimi me industrinë ushtarake të njohura suedeze.

Ministri Peleshi: Brenda 2030, Shqipëria me produkte “Made in Albania” në tregun ndërkombëtar

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi mori pjesë në Ministerialin e Ministrave të Mbrojtjes të vendeve të NATO-s, të zhvilluar në Bruksel. Gjatë këtij ministeriali u diskutuan çështjet më të mprehta të Sigurisë dhe Mbrojtjes në zonën euroatlantike, të cilat do të përbëjnë edhe bazën e bisedimeve të Samitit të Uashingtonit, i cili pritet të mbahet në muajin korrik.

Ministri Peleshi, në fjalën e tij nënvizoi se Shqipëria vijon të ketë një angazhim serioz financiar ndaj Aleancës, duke zyrtarizuar kontributin me 2,03% të GDP. Një pjesë e mirë e këtij kontributi do të investohet për modernizimin e Forcave të Armatosura në armatime dhe pajisje.

Ministri Peleshi njohu homologët me ambicien e Shqipërisë për të zhvilluar Industrinë e Mbrojtjes dhe planet që brenda vitit 2030 të hyjë në tregun ndërkombëtar me produktet “Made in Albania”.

Po ashtu, gjatë fjalës së tij, ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi u fokusua në situatën e Mbrojtjes dhe të Sigurisë në Ballkanin Perëndimor, të cilën e konsideroi të brishtë dhe jo të qëndrueshme. Sipas ministrit Peleshi, Kuvendi Gjithëserb i mbajtur në Beograd disa ditë më parë, është shqetësues për narrativën lidhur me pretendimet territoriale të ngritur prej tij, si dhe gjuhën e përdorur ndaj aleatëve perëndimorë.

Ministri i Mbrojtjes ritheksoi mbështetjen e Shqipërisë ndaj Kosovës në rrugën e saj të

integritit euroatlantik, si dhe kërkoi ekuilibër dhe trajtim realist të fakteve mbi dinamikën e Sigurisë dhe zhvillimet e Mbrojtjes në Kosovë.

Në këtë ministerial, sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Stoltenberg theksoi rëndësinë e miratimit të Axtendës së Mbrojtjes dhe Shkurajimit të Samitit të Uashingtonit si edhe ftoi ministrat e Mbrojtjes të pranojnë Paketën e Asistencës dhe Trajnimit për Ukrainën.

U zhvillua në Berlin Takimi i Drejtuesve të Lartë të Mbrojtjes Ajrore dhe Raketore të Bazuar në Tokë

Përfaqësuesit e Forcave Ajrore të vendeve të NATO-s për Mbrojtjen Ajrore dhe Raketore të Bazuar në Tokë (SBAMD Key Leader Seminar within NATO), si pjesë e ekspozimit ILA24 (Innovation and Leadership in Aerospace - ILA), zhvilluan në Berlin, Gjermani, një seminar, ku në fokus ishin sfidat e reja që vendet e NATO-s dhe vendet partnere po përballen si pasojë e zhvillimeve në mjedisin gjeopolitik. Në këtë aktivitet mori pjesë edhe zëvendëskomandanti i Forcës Ajrore, kolonel Luan Sadiku. Aktiviteti u organizua nën përkujdesjen e veçantë të zëvendëskomandantit të Forcave Ajrore gjermane dhe kishte për qëllim diskutime mbi: situatën gjeopolitike në hapësirën Euro-Atlantike dhe më gjerë me fokus të veçantë luftën në Ukrainë dhe në Lindjen e Mesme; zhvillimet në fushën e sistemeve të mbrojtjes ajrore; sfidat, rreziqet dhe kërcënimet që përballen vendet anëtare të NATO-s, si dhe vizioni për të ardhmen e

mbrojtjes ajrore të Aleancës.

Në mënyrë specifike u mundësua shkëmbimi i ideve ndërmjet pjesëmarrësve për çështjet që kanë të bëjnë me kompleksitetin e mbrojtjes së integruar ajrore, rëndësinë e planifikimit dhe ekzekutimit shumëkombësh si dhe konceptin e

mbrojtjes së forcave nga kërcënimi i sistemeve fluturuese pa pilot.

Gjithashtu, si pjesë e aktivitetit ishte edhe pjesëmarrja në ekspozitën ndërkombëtare Innovation and Leadership in Aerospace (ILA) në të cilën kompani të ndryshme të industrisë së mbrojtjes

kishin paraqitur produktet e tyre.

Në vijim të aktivitetit, përfaqësuesit e Forcës Ajrore u informuan rreth produkteve të ofruara nga kompanitë e tjera si Airbus Defence & Space GmbH, MBDA Deutschland GmbH + Patriot si dhe Rheinmetall AG.

SHSHP, gjeneralmajor Arben Kingji priti gjeneralmajor Daniel T. Lasica, drejtor i Planifikimit, Politikave, Strategjisë dhe Kapaciteteve në Komandën Amerikane në Evropë

Drejtori i Planifikimit, Politikave, Strategjisë dhe Kapaciteteve në Komandën Amerikane në Evropë, gjeneralmajor Daniel T. Lasica zhvilloi një vizitë zyrtare në vendin tonë.

Fillimisht gjeneralmajor Lasica u prit në një takim nga presidenti i Republikës së Shqipërisë, Sh. T. z. Bajram Begaj, për të vijuar më tej me takimin zyrtar me shefin e SHPFA, gjeneralmajor Arben Kingji.

Gjeneralmajor Kingji, pasi i uroi mirëseardhjen gjeneralmajor Lasica dhe ekipit që e shoqëronte, vlerësoi marrëdhëniet e shkëlqyera dypalëshe në fushën e Mbrojtjes dhe mbështetjen e pakursyer të SHBA-ve për reformimin, transformimin, dhe modernizimin e Forcave tona të Armatosura.

Gjatë takimit një vëmendje e veçantë iu kushtua dinamikave në mjedisin e sigurisë në zonën euroatlantike dhe sidomos në Ballkanin Perëndimor, zhvillimit të koncepteve të shkujtimit dhe mbrojtjes dhe masave të marra nga vendi ynë në kuadër të rishikimit të planeve kombëtare të mbrojtjes dhe harmonizimit me planet rajonale të Aleancës.

Në lidhje me situatën e sigurisë në rajon, gjeneralmajor Kingji vlerësoi rolin e pazëvendësueshëm të operacionit KFOR për sigurinë dhe stabilitetin në Kosovë, si dhe prezencën dhe angazhimin e SHBA-së në këtë drejtim.

Më tej, bashkëbisedimi u fokusua në zhvillimet e fundit në Forcat e Armatosura, përmirësimet strukturore dhe ligjore, rishikimin e dokumenteve strategjike, ecurinë e projekteve të modernizimit, zhvillimin e infrastrukturës ushtarake, kontributin në misionet dhe operacione, masat e marra në kuadër të shkujtimit dhe mbrojtjes dhe planeve rajonale, etj.

Po kështu, gjeneralmajor Kingji u ndal në rolin e iniciativave rajonale për promovimin e bashkëpunimit dhe stabilitetit në rajon, duke përmendur si shembull konkret konferencën e 17-të të Shefave të Shtabit të Ballkanit, të mbajtur në Durrës, më datën 06 qershor

2024, si një mënyrë e mirë për të nxitur stabilitetin dhe sigurinë në rajon nëpërmjet bashkëpunimit ushtarak.

Gjeneralmajor Lasica vlerësoi bashkëpunimin tonë dypalësh në fushën e Mbrojtjes dhe riafirmoi vullnetin e tij për ta avancuar atë dhe më tej në të ardhmen. Ai theksoi rolin konstruktiv të vendit tonë për sigurinë dhe stabilitetin e rajonit dhe u shpreh i sigurt se suksesi i konferencës së 17-të të Shefave të Shtabit të Ballkanit do të tejkalohet gjatë konferencës së radhës të Iniciativës së Kartës së Adriatikut, që do të mikpritet nga vendi ynë në datat 17 - 19 shtator 2024.

Në vijim të këtij takimi gjeneralmajor Lasica u prit në një takim nga drejtori i Përgjithshëm i Politikave të Mbrojtjes, z. Gjergji Methoxha, për të vazhduar me takimin me komandantin e Forcës Tokësore, gjeneralmajor Ilir Xhebexhia dhe personelin amerikan të atashuar pranë kësaj komande.

DUU, KLO vizitë mësimore në Bashkinë Skrapar dhe në Bazën Ajrore Kuçovë

Në zbatim të programit mësimor, Departamenti i Udhëheqjes Ushtarake zhvilloi me kursantët e Kursit të Lartë të Officerit (KLO) vizitë mësimore në Bashkinë Skrapar dhe në Bazën Ajrore Kuçovë.

Komandanti i Kolegjit të Mbrojtjes dhe Sigurisë, gjeneral brigade Ylli Pulaj dhe grupi mësimor u pritën nga Kryetari i Bashkisë Skrapar, z. Adriatik Mema, i cili i falënderoi për vizitën dhe më pas foli mbi marrëdhëniet Civilo-Ushtarake në kuadër të modulit “Forca e Armatosur dhe shoqëria”. Në fjalën e tij ai cilësoi vlerën e bashkëpunimit civilo-ushtarak mes Forcave të Armatosura dhe pushtetit vendor në rastet e emergjencave civile dhe humanitare. Gjeneral Pulaj e falënderoi zotën Mema për pritjen e organizuar dhe koordinimin shumë të mirë mes dy institucioneve, duke realizuar zhvillimin në kohën e duhur të praktikës mësimore.

Më pas u zhvillua vizitë në HEC, Vlushë, në të cilin drejtuesit njohën pjesëmarrësit me zhvillimet në këtë fushë me rëndësi strategjike për ekonominë e vendit.

Pjesë e programit të vizitës ishte dhe Baza Ajrore Kuçovë, ku kursantët u njohën nga afër me historikun, misionin, detyrat, kapacitetet, organizimin, vizionin e ri

të kësaj baze si dhe investimet e realizuara, për ta kthyer atë në Bazë Ajrore Taktike të NATO-s.

Më pas u zhvillua vizitë tek Detashmenti i Avionëve pa Pilot (UAV), i dislokuar në këtë Bazë. Drejtuesit e Detashmentit e njohën grupin mësimor nga afër me kapacitetet operacionale, funksionimin e sistemit të komandimit si dhe misionin dhe detyrat që kryen ky Detashment në mbështetje të FA-ve dhe institucioneve të tjera shtetërore. Kjo vizitë mësimore iu shërben kursantëve dhe për njohjen e traditave, historisë, artit dhe kulturës së qarkut të Beratit.

Në Distriktin Detar Jugor u zhvillua konferenca përfundimtare planëzuese për stërvitjen “GrupEx-24” dhe për stërvitjen “Imponimi-24”

Në mjediset e Komandës së Distriktit Detar Jugor, Pashaliman, u zhvillua Konferenca Përfundimtare Planëzuese (FPC) për Stërvitjen “GrupEx-24” dhe për stërvitjen “Imponimi-24”, si pjesë e Stërvitjes Kombëtare 3-shkallëshe “Përpjekja e Përbashkët - 24” si dhe qitjet bregdetare të planifikuara për t’u zhvilluar më datë 24-28 qershor 2024.

Fokusi i kësaj stërvitjeje është përmirësimi i koordinimit midis institucioneve me interesa në det në përgjigje të një situatë operacionale detare si dhe testimi i kapaciteteve reaguese të Forcës Detare/Rojës Bregdetare, strukturave të vartësisë së saj, Distriktit Detar Jugor, Distriktit Detar Verior si dhe strukturave ligj zbatuese me interesa në det. Stërvitja ka gjithashtu për qëllim aftësimin e shtabeve pjesëmarrëse në planëzimin e stërvitjeve të këtij niveli dhe zhvillimin e operacioneve MIO.

Konferenca u organizua në dy pjesë:

Stërvitja “Imponimi-24” e planëzuar për t’u zhvilluar me pjesëmarrje të Distriktit Detar Jugor, Distriktit Detar Verior, Forcës Tokësore (Regjimenti Operacioneve Speciale), Forcës Ajrore, Qendrës Ndërinstitucionale Operacionale Detare (QNOD) dhe Policisë Kufitare dhe Migracionit.

Stërvitja “GrupEx-2024” dhe qitjet bregdetare me temë: “Vlerësim dhe certifikim i grupeve të anijeve si njësi zbatuese, testimi i aftësive organizative dhe komanduese të komandave dhe shtabeve të distrikteve detare si dhe kryerja e qitjeve bregdetare me armatimin e anijeve.

Përfundon me sukses operacioni FOCOPS-24-3

Përfundon me sukses operacioni FOCOPS 24-3, pjesë e misionit “Sea Guardian”, në detin Mesdhe. Anija P-134 “Butrinti” filloi operacionin FOCOPS 24-3 së bashku me anijen kroate “Dubrovnik” nën komandën e CTG 440.03, duke patrulluar nga Adriatiku deri në Mesdhe për sigurimin e linjave detare të transportit, sigurinë e mjeteve detare dhe ekuipazheve nga kërcënimet dhe veprimet terroriste, zbulimin, verifikimin dhe ndalimin e mjeteve detare që paraqesin rrezikshmëri për sigurinë detare apo tentojnë të cenojnë sigurinë e mjeteve detare që ushtrojnë aktivitetin e ligjshëm të transportit, tregtisë, turizmit apo peshkimit.

Në konkluzionet përfundimtare me Komandën Detare të NATO-s, u theksua se gjatë këtij operacioni 25 ditor janë arritur me sukses të gjitha objektivat.

Operacione të këtij niveli janë një kontribut i drejtpërdrejtë i Forcës Detare/Rojës Bregdetare mbi sigurinë detare jo vetëm rajonale, por edhe më gjerë.

SHOTA, automjeti i parë ushtarak shqiptar, lindur nga zemra e kombit tonë dhe krijuar nga forca e grave të jashtëzakonshme

Kompania "Timak" ka prezantuar prototipin e makinës së parë të blinduar ushtarake, të prodhuar në Shqipëri. kjo kompani eksporton makina në 20 shtete të botës.

SHOTA, automjeti i parë ushtarak shqiptar, lindur nga zemra e kombit tonë dhe krijuar nga forca e grave të jashtëzakonshme. E fortë, syptrembur, krenare – SHOTA mishëron frymën e inovacionit dhe fuqizimit.

Në Panairin Ndërkombëtar "Eurosatory" që vijon të mbahet në Paris, Shqipëria merr pjesë për herë të parë e përfaqësuar nga një kompani 100% shqiptare, mes 2 mijë kompanive nga e gjithë bota.

Ky konsiderohet një moment i rëndësishëm nga ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi, i cili u shpreh: "Prezantohet në panairin 'Eurosatory' në Paris, prototipi i parë i makinës ushtarake shqiptare "Shota". Një moment i rëndësishëm që shënon pjesëmarrjen e parë të Shqipërisë në këtë event të rëndësishëm ndërkombëtar dhe përfaqëson një arritje të madhe për industrinë tonë të mbrojtjes".

Automjeti është i pajisur me një teknologji të avancuar dhe mund të përdoret në një gamë të gjerë operacionesh ushtarake dhe civile, përfshirë transportin e trupave, operacionet e shpëtimit dhe misionet e sigurisë. Qëllimi i krijimit të kësaj makine është fuqizimi i industrisë ushtarake shqiptare dhe jo vetëm.

Në panairin "Eurosatory" në Paris marrin pjesë delegacione nga shtete të ndryshme si dhe përfaqësues nga SHBA-të dhe NATO dhe do të zgjasë nga data 17 deri më 21 qershor.

Ekspertët xhenierë përfundojnë një tjetër operacion në bashkinë Finiq

Ekspertët xhenierë të kompanisë EOD, janë angazhuar në mbështetje të emergjencave civile të bashkisë Finiq, qarku Vlorë.

Banorë të fshatit Dërmish, në njësinë Administrative Dhimër, bashkia Finiq kanë identifikuar disa municione të tipit granata dore. Ekspertët xhenierë, pjesë e operacionit për vlerësimin dhe largimin e municionit të gjetur, pas këqyrjes me vëmendje kanë konkluduar se municioni, granata dore është i lëvizshëm.

Duke zbatuar me rigorozitet masat e sigurisë, specialistët EOD, kanë bërë transportimin dhe magazinimin e municionit në ambientet e Batalionit të Xhenios.

Gjeneralmajor Ilir Xhebexhia mori pjesë në konferencën e 31-të të Komandantëve të Forcave Tokësore europiane

Komandanti i Forcës Tokësore, gjeneralmajor Ilir Xhebexhia, mori pjesë në Konferencën e 31-të të Komandantëve të Forcave Tokësore Evropiane (CEA), që u zhvillua në Garmisch-Partenkirchen, Gjermani.

Qëllimi i kësaj konference ishte të sigurojë një mundësi për diskutime të hapura ndërmjet komandantëve të Forcave Tokësore lidhur me çështjet kritike të sigurisë dhe ato ushtarake. Krahas programit të konferencës, komandanti i Forcës Tokësore, gjeneralmajor Xhebexhia, zhvilloi takime bilaterale me përfaqësues të US Army Europe and Africa dhe përfaqësues të palës greke.

Takimet u zhvilluan në një frymë të lartë mirëkuptimi me qëllim bashkëpunimin në sfidat e sigurisë, trajnimit të personelit si dhe stërvitjeve të përbashkëta në rajon dhe më gjerë.

Kursantët e KKSHP-së, vizitë në juglindje të vendit

Në mbështetje të programit mësimor, Departamenti i Operacioneve Ushtarake (DOU) drejtoi përnjohjen për kursantët e kursit të Komandës dhe Shtabit të Përgjithshëm (KKSHP), në rajonin juglindor të vendit tonë: Elbasan - Qafë Thanë - Pogradec dhe Korçë.

Konkretizimi në terren i përgatitjeve teorike të bëra në klasë mbi Operacionet në Përgjigje të Krizave (OPK), ishte një ndër objektivat e kësaj vizite mësimore.

INTERVISTOI: ANJEZA MUSOLLARI,
Shefe e Sektorit të Botimeve

QPR, 17 vite mobilizim, përkushtim, bashkëpunim

Komandant Ciroku, fillimisht ju uroj suksese në drejtimin e Qendrës së Personel Rekrutimit, kësaj strukture të rëndësishme të Forcave të Armatosura të RSH! Qendra e Personel Rekrutimit është qendra avangardë e FA-së, si e tillë për lexuesin ushtarak, por jo vetëm, së bashku le të ecim mbi rrugëtimin e saj disavjeçar.

I nderuar kolonel Ciroku!

Si nisi rrugëtimi juaj nën uniformën ushtarake?

Pas përfundimit të shkollës së mesme, mua mu dha mundësia që të vijoja studimet e larta në shkollën Ushtarake, në degën AKA dhe pas përfundimit të studimeve në vitin 1989 dhe deri në vitin 2002 shërbeva në detyrën komandant Toge dhe baterie në Divizionin e Shkodrës. Nga viti 2002 e në vazhdim kam kryer detyra të ndryshme në shtab batalioni, në shtab Brigade, në Shtabin e Përgjithshëm, detyrën e Drejtorit të Burimeve njerëzore në Ministrinë e Mbrojtjes, detyrën e Atasheut Ushtarak rezident në Poloni dhe jo rezident në Estoni, Letoni, Lituani, Sllovaki dhe Ukrainë. Po kështu për tre vjet shërbeva në detyrën e Komandantit të Qendrës së Bashkuar Operacionale në Shtabin e Përgjithshëm dhe duke filluar nga qershori i vitit 2023 vijoj të kryej detyrën e Komandantit të Qendrës së Personel Rekrutimit.

Gjatë karrierës si ushtarak kam kryer kualifikime të ndryshme si nga ana profesionale ashtu dhe për mësimin e gjuhës së huaj anglisht dhe gjermanisht. Po kështu, si dhe shumë ushtarakë të tjerë, kam marrë pjesë në dy misione paqeruajtëse jashtë vendit në Bosnje-Hercegovinë në vitin 2005 dhe në Afganistan në vitin 2013.

Momenti më i vështirë në karrierën ushtarake ishte maji 2019, kur në bazën Ushtarake Adazi në Letoni, si pasojë e një shpërthimi ra në krye të detyrës Major Klodian Tanushi dhe nëntetare Zarife Hasanaj. Unë në detyrën e Atasheut Ushtarak ndoqa të gjithë procedurën për kthimin e trupave në Atdhe.

Çfarë do të thotë për ju të jesh pjesë e Forcave të Armatosura?

Të jesh pjesë e Forcave të Armatosura do të thotë t'i shërbesh atdheut.

Kur e ka filluar aktivitetin Qendra e Personel Rekrutimit?

Qendra e Personel Rekrutimit (QPR) e filloi veprimtarinë e saj, më 22 qershor të vitit 2007, e krijuar me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes nr. 98, datë 22.06.2007, “Për miratimin e organikës analitike (TOP), të Qendrës së Personel Rekrutimit”, u krijua QPR, koduar me Repartin Ushtarak nr. 4600, në vartësi të Komandës Mbështetëse, dhe e vendosur në garnizonin “Skënderbej”. Në strukturën e saj, kishte personel prej 32 vetash si dhe 12 Qendra Rekrutim-Mobilizimi në qarqe, të cilat u transformuan në seksione rekrutimi në vitin 2012. QPR ka kaluar në vartësi të SHP në vitin 2010.

Në strukturën organike të QPR-së, në vitin 2012 u krijua Sektori i Trajtimin Financiar të Ushtarakëve në rezervë/lirim sipas ligjit nr. 10142, datë 15.05.2009, “Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura.

Në strukturën organike të vitit 2014 u suprimuan seksionet e rekrutimit në qarqe dhe u krijua Sektori i Rekrutimit, me 2 seksione, 1 zyrë pritje pranë QPR-së.

Në strukturën e vitit 2017, si rezultat i kërkesave të Ligjit nr. 9047, datë 10.7.2003, “Për shërbimin ushtarak në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, si dhe VKM nr. 103 datë 10.02.2016, “Për miratimin e planit të mobilizimit të përgjithshëm ose të pjesshëm të burimeve njerëzore e materiale të vendit gjatë periudhës për të cilën kërkohet vendosja e masave të jashtëzakonshme”, u bë riorganizimi i strukturës së Qendrës së Personel Rekrutimit në interes të realizimit të misionit dhe detyrave themelore të saj.

Në strukturën e re të miratuar me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes nr. 43 datë 19.01.2017, “Për miratimin e Tabelave të Organizimit dhe Pajisjeve të Repartit Ushtarak nr. 6670, krahas rikompozimit

Kolonel Fadil Ciroku,
Komandant i Qendrës së Personel Rekrutimit të FA

të sektorëve u krijua struktura e Qendrës së Rekrutim-Mobilizimit, e cila kishte në përbërje: Sektorin e Pritjes dhe Testimit; Sektorin e Rekrutimit për Officer, Ushtar, Rezervë për Forcat/Komandat, me 6 seksione; Sektorin e Rekrutimit për Officer, Ushtar, Rezervë në Qark/Rreth, me një seksion në 12 Qarqe.

Në strukturën organike të vitit 2023 u krijua “Sektori i Mbrojtjes” si domosdoshmëri e procesit të rekrutim mobilizimit, si dhe u krijuan disa funksione shtesë për ofrimin e shërbimit online nëpërmjet platformës “e-Albania”, për realizimin e procedurës së përpunimit të dokumentacionit për përkujdesje e përfitime suplementare të ushtarakëve në rezervë/lirim si dhe procesit të rekrutimit në Forcat e Armatosura.

Cili është misioni i Qendrës së Personel Rekrutimit?

Kryen rekrutimin e kandidatëve për oficerë dhe ushtarë/detarë aktiv, përpunimin, administrimin e dokumentacionit dhe të të dhënave individuale të ushtarakëve aktivë, në rezervë/lirim dhe atij civil, përpunimin e dokumentacionit për përkujdesje e përfitime suplementare të ushtarakëve në rezervë/lirim, ofrimin e shërbimeve, aplikimet e të cilave kryhen nëpërmjet platformës “e-Albania”, evidentimin e burimeve njerëzore dhe materialeve që do të mobilizohet gjatë periudhës për të cilën kërkohet vendosja e masave të jashtëzakonshme.

Detyrat:

- Rekruton kandidatë për oficerë të rinj, ushtarë/detarë aktivë në Forcat e Armatosura, rekruton kandidatë për ndjekjen e studimeve në institucionet e larta arsimore brenda/jashtë vendit sipas planit të miratuar nga Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së.

- Përgjigjet për standardizimin, automatizimin, administrimin dhe përditësimin e të dhënave të personelit aktiv në Forcat e Armatosura dhe atij në rezervë/lirim;

- Realizon procedurat e përpunimit të dokumentacionit për trajtimin financiar të ushtarakëve në rezervë/lirim;

- Zbaton procedurat lidhur me shërbimet, aplikimet e të cilave kryhen nëpërmjet platformës “e-Albania;

- Mbështet me të dhëna personelin, komandat, drejtoritë në MM/SHP dhe komisionet e karrierës;

- Kryen shërbime ndaj qytetarëve për pajisjen me vërtetime për kryerjen shërbimit ushtarak aktiv (SHDU), si dhe ndaj ish-ushtarakëve për plotësimin e dokumentacionit për pension pleqërie e suplementar;

- Planifikon dhe organizon aktivitetet promovionale dhe informuese në mbështetje të aktiviteteve të FARSH për rekrutimin;

- Zbaton planin e rekrutim-mobilizimit, të personelit të shërbimit ushtarak në rezervë, për zhvillimin e stërvitjeve dhe të

veprimtarive të tjera;

- Bën identifikimin, sigurimin e personelit të nevojshëm për shërbimin ushtarak në rezervë dhe plotësimin e njësive dhe reparteve të Forcave të Armatosura me personel rezervist;
- Bën hartimin dhe përditësimin e listës emërore të personelit ushtarak në rezervë;
- Realizon në bashkëpunim me strukturat e tjera përgjegjëse, lajmërimin e ushtarakëve të shërbimit ushtarak në rezervë, në rast aktivizimi, stërvitje dhe mobilizimi.

Çfarë shërbimesh ofron Qendra e Personel Rekrutimit?

Në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi, Qendra e Personel Rekrutimit, bazuar në misionin dhe detyrat themelore, ofron ndaj shtetasve dhe institucioneve, në mënyrë elektronike nëpërmjet platformës “e-Albania”, 7 (shtatë) shërbime, si më poshtë:

1. Aplikim për rekrutim në Forcat e Armatosura.

Ky shërbim ofrohet për shtetasit e Republikës së Shqipërisë për t’u bërë pjesë e Forcave të Armatosura si oficer apo ushtar/detar aktiv, në bazë të ligjit nr. 59/2014 “Për karrierën ushtarake në Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.

2. Kopje të dokumentacionit të dosjes personale për ish-ushtarakët dhe civilët e Forcave të Armatosura.

Ky shërbim ofrohet për shtetasit të Republikës së Shqipërisë për t’u shfrytëzuar nga vetë ata dhe për t’u paraqitur në institucionet brenda dhe jashtë vendit për arsye pune apo përfitime në vjetërsi shërbimi, punësimi, pensioni, etj., mbështetur në ligjin nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit”, Rregullores “Për administrimin dhe përmbajtjen e dosjes të personelit në FA”, miratuar me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes nr. 1383, datë 27/08/2015.

3. Vërtetim i Pagesës Kalimtare për periudhën 1992-2000 ose për periudhën në vazhdim.

Ky shërbim iu mundëson Drejtorive Rajonale të Sigurimeve Shoqërore dhe ish-ushtarakëve vërtetime për periudhat e trajtimit me pagesë kalimtare sipas ligjit nr. 10142, datë 15.05.2009 “Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura, të policisë së shtetit, të gardës së Republikës, të shërbimit informativ të shtetit, të policisë së burgjeve, të policisë së mbrojtjes nga zjarri dhe të shpëtimit të punonjësve të shërbimit të kontrollit të brendshëm në Republikën e Shqipërisë”, Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 793, datë 24.9.2010 “Për zbatimin e ligjit nr. 10142, datë 15.05.2009”, të ndryshuar.

4. Vërtetim karriere ushtarake.

Ky shërbim iu ofrohet ish-ushtarakëve dhe përfshin, periudhën e Arsimit të Lartë Ushtarak, datën e titullimit ushtarak aktiv në Forcat e Armatosura, detyrat që ka kryer, datën e daljes në rezervë/lirim, mbështetur në ligjin nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit”, Rregullores “Për administrimin dhe përmbajtjen e dosjes të personelit në FA”, miratuar me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes nr. 1383, datë 27/08/2015.

5. Vërtetim për efekt pensioni, vjetërsi shërbimi, invaliditeti ose familjar.

Ky shërbim iu mundëson Drejtorive Rajonale të Sigurimeve Shoqërore, ish-ushtarakëve dhe përfshin: Shërbimin e Detyrueshëm Ushtarak Aktiv, Arsimin e Lartë Ushtarak, stazhin dhe periudhën nga data e titullimit deri në datën e daljes në rezervë/lirim si dhe

trajtimin me pagesë kalimtare sipas ligjit nr. 10142, datë 15.05.2009 “Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura, të policisë së shtetit, të gardës së Republikës, të shërbimit informativ të shtetit, të policisë së burgjeve, të policisë së mbrojtjes nga zjarri dhe të shpëtimit të punonjësve të shërbimit të kontrollit të brendshëm në Republikën e Shqipërisë”, Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 793, datë 24.9.2010 “Për zbatimin e ligjit nr. 10142, datë 15.5.2009”, të ndryshuar.

6. Vërtetim për vjetërsi në punë si ish-punonjës civilë në Forcat e Armatosura.

Ky shërbim ofrohet për punonjësit civilë që kanë punuar në Forcat e Armatosura dhe përfshin periudhën e punësimit në Forcat e Armatosura, duke evidentuar datën e fillimit dhe të ndërprerjes së marrëdhënieve financiare, bazuar në Ligjin nr. 7703, datë 11.05.1993 “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ligjin nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit”, Rregullores “Për administrimin dhe përmbajtjen e dosjes të personelit në FA”, miratuar me urdhër të Ministrit të Mbrojtjes nr. 1383, datë 27/08/2015.

7. Vërtetim të kryerjes/moskryerjes së Shërbimit të Detyrueshëm Ushtarak Aktiv.

Ky shërbim ju ofrohet shtetasve të Republikës së Shqipërisë për ta paraqitur në institucione të ndryshme brenda dhe jashtë vendit për arsye pune, apo për përkujdesje e përfitime suplementare.

8. Regjistra themeltarë: 2 330

9. Kartona evidence: 1 146 631

Cilat kanë qenë sfidat më të mëdha të këtij institucioni?

Grumbullimi i dosjeve të të gjithë ushtarakëve në rezervë nga strukturat e FA-së; Sistemimi i dokumentacioni, individualizimi i tyre si dhe krijimi i kushteve më rregullat e administrimit të dokumentacionit; Grumbullimi i regjistrave themeltarë dhe kartona evidence të shërbimit të detyrueshëm aktiv nga 12 qarqet e RSH, si dhe evidentimi në sistem elektronik në një databazë nga ku përpunohet dhe përgatiten vërtetimet për kryerje/moskryerje të shërbimit të detyrueshëm; Kalimi në shërbimin online me 148 920 shërbime të ofruara për periudhën 2023-2024; Ridislokimi i zyrave të seksioneve të rekrutimit nga repartet ushtarake në zyra të reja.

Cila është qasja juaj për arritjen e objektivave të QPR-së?

Përkushtim, përgjegjësi, disiplinë dhe mbështetje për vartësit; Bashkëpunimi me

Strukturat e Forcave të Armatosura si dhe bashkëpunimi me Njësitë e qeverisjes vendore Bashki/Njësi Administrative, me institucionet arsimore publike dhe jo publike, me zyrat e punës dhe me çdo institucion tjetër për të mundësuar promovimin e Forcave të Armatosura si dhe informimin e qytetarëve mbi mundësit që FA-ja ofron për të rinjtë dhe të rejtat që dëshirojnë të bëhen pjesë e FA-së.

Si rekrutohen ushtarët aktivë?

Një kandidat duhet të plotësojë disa kritere të përcaktuara në udhëzimin për rekrutimin, ku mund të përmendim: mosha, aftësia fiziko-shëndetësore, plotësimi i kushtit të sigurisë.

QPR zhvillon 3 fushata rekrutimi në vit, duke zhvilluar takime informuese në strukturat e qeverisjes vendore..., zhvillon aktivitete promovuese në qendrat e qyteteve dhe në strukturat ushtarake të FA-së, takime më nxënës dhe studentë pranë institucioneve arsimore, si dhe çdo aktivitet të organizuar nga Ministria e Arsimit (work&study), panaire të organizuara nga struktura të tjera shtetërore dhe jo vetëm.

Informimi i të interesuarve nëpërmjet rrjeteve sociale zyrtare të MM, SHP, QPR, nëpërmjet medias vizive dhe të shkruar si dhe faqes zyrtare të MM në adresën mod.gov.al.

Çdo kandidat ka disa mundësi për të bërë aplikimin siç janë: në elektronik nëpërmjet portalit e-Albania, seksionet e rekrutimit në qarqet e vendit. Kandidati dorëzon dokumentacionin e kërkuar dhe njoftohet nga QPR për datat e kryerjes së testimeve dhe kontrollit shëndetësor. Kandidatët i nënshtrohen procesit të testimeve: fizik, intelektual, psikologjik dhe shëndetësor.

Kandidatët e shpallur fitues ndjekin kursin e stërvitjes Individuale Bazë, ku në fund të këtij kursi certifikohen dhe titullohen Ushtar Aktiv. Më pas vijon karrierën ushtarake duke shërbyer në strukturat e FA-së.

A kanë interes të rinjtë shqiptarë për t’u bërë pjesë e Forcave të Armatosura?

Nisur nga ndryshimet ligjore të miratuara në vitin 2024, ku në lidhje me rekrutimin u rrit mosha nga 27-30 vjeç, nga fakti i rritjes së pagave në Forcat e Armatosura si dhe benefiteve të tjera që ofrohen për ushtarakët në FA, në vitet e fundit ka një interesim të shtuar nga të rinjtë shqiptar për të shërbyer në FA.

Cilat janë benefitet e të qenit pjesë e Forcave të Armatosura?

- Punë të garantuar.
- Pagesa në rritje pagë/gradë.
- Trajtim me ushqim ose kompensim në lekë (733 lekë/ditë) rreth 16000 në muaj.
- Transport falas nga qendra e

banuar në repartet ushtarake dhe kthim.

- Mundësi strehimi (kredi të buta për ushtarakët, të ndarë në dy kategori: nga MM me 3% dhe me programet e Qeverisë me 0%).
- Leje e paguar vjetore (30 ditë U/D aktiv dhe 45 ditë për oficerë/nënoficerë).
- Mundësi për të pushuar në shtëpitë e pushimit (Durrës, Vlorë).
- Infrastruktura për të zhvilluar aftësitë fizike (fusha sportive, palestra).
- Përkujdesje shëndetësor për ushtarakët dhe familjet e tyre.
- Mundësi për të marrë pjesë në përfaqësitë ushtarake apo misione paqeruajtëse të drejtuara nga OKB/BE/NATO, ku mund të përmendim misionet në Letoni, Bosnje-Hercegovinë, Kosovë, Bullgari, detin Egje (pagesë ekstra për këtë periudhë deri 12.000 lekë/ditë, dhe llogaritje e kohës me 1,5 fish).

• Përfitime suplementare nga statusi i ushtarakut sipas Ligjit Nr.9210, datë 23.3.2004 i ndryshuar si dhe me ligjin nr. 10142, për sigurimet Shoqërore suplementare që kanë të bëjnë me: Trajtim me 50% të pagës për një periudhë 2 vjeçare pas daljes në lirim/rezervë; Për ushtarakët që plotësojnë 12 vjet shërbim në FA për femrat dhe 15 vjet shërbim në FA për meshkujt, trajtohen me pension të parakohshëm për vjetërsi shërbimi nga mosha 47 deri në moshën e daljes në pension pleqërie; Pas daljes në pension pleqërie ushtarakët përfitojnë pension suplementar mbi pensionin e pleqërisë për vitet e shërbimit në FA.

“Pa dëshmorë nuk ka atdhe”

Emin Duraku është emër i njohur i Lëvizjes Komuniste shqiptare, në Shqipëri dhe në Kosovë. Ai u lind në vitin 1917, në Gjakovë, ku edhe i mori mësimet e para.

Në vitin 1932, së bashku me disa shokë kalojnë kufirin ilegalisht dhe vijnë në Shqipëri me qëllim për të ndjekur mësimet në gjuhën amtare, meqë Jugosllavia monarkike jo vetëm që nuk lejonte shkollimin shqip, por ndëshkonte çdo përpjekje për ta mësuar atë. Gjendja e vështirë ekonomike që sundonte atje u vërejt me të arritur në Shqipëri, e cila ishte e njëjtë si në vendlindjen e tij të okupuar nga Mbretëria jugosllave.

Me të arritur në Tiranë, regjistrohet në shkollën e mesme të qytetit nga e cila më 1935 edhe përjashtohet për shkak të angazhimit të tij në grupet revolucionare, majtiste, që vepronin në kuadër të Lëvizjes komuniste të kohës. Pas përjashtimit nga shkolla, në Tiranë, shkon në Shkodër dhe atje vijon mësimet e shkollës së mesme.

Për shkak të ideve të tij përparimtare shoqërore, ideologjike e politike, duke qenë se puna dhe aktiviteti i tij përcillej nga sigurimi i Shtetit, arrestohet dhe dënohet me tri vite burg. Burgosja e tij merr fund me hyrjen e trupave italiane në Shqipëri, më 1939.

Me të dalë nga burgu, fillon vetë angazhimin në organizimin e rezistencës kundër pushtuesve italianë, të cilët kishin okupuar Shqipërinë.

Së bashku me disa shokë, me të cilët edhe kishte kryer shkollën e mesme në Shqipëri, në vitin 1939 kthehet në Gjakovë. Duke qenë se bindjet e tij politike i kishte orientuar në programin e Lëvizjes komuniste, ai kontakton disa anëtarë të Partisë Komuniste të Jugosllavisë në Kosovë, si Bora Vukmirovic dhe Milladin Popovic, të cilët fillimisht i kishin qëndruar besnikë platformës së lirisë barazisë dhe Vetëvendosjes së kombeve dhe kishin premtuar se ato do të realizoheshin pas çlirimit nga fashizmi. Sërish kalon kufirin dhe kthehet në Shkodër ku merr pjesë në demonstratat antifashiste kundër pushtimit italian që u mbajtën më 28 nëntor të vitit 1939. Duke qenë se bie në sy si militant dhe i vendosur forcat fashiste e arrestojnë dhe e internojnë në ishujt italianë Ventotene.

Gjatë internimit studion literaturën marksiste dhe nga aty, më 1941, i shoqëruar nga bashkëmendimtarët kthehet në Tiranë, me qëllim të krijimit të lidhjes me Partinë Komuniste të sapo ngritur në Shqipëri.

Së bashku me Miladin Popoviqin aktivizohen për përhapjen e pikëpamjeve komuniste në hapësirën e Vilajetit të Kosovës, që nënkuptonte Kosovën e sotme, Sanxhakun e kryesisht trojet etnike shqiptare nën regjimin jugosllav.

Sipas disa të dhënave, Emin Duraku sërish vë kontakt me Partinë Komuniste të Jugosllavisë dhe ishte zgjedhur sekretari i komitetit organizativ. Ishte angazhuar aktivisht në përfshirjen e popullsisë shqiptare në organizatën e quajtur Lëvizja Çlirimtare e Popullit, duke i besuar verbërisht komunistëve jugosllavë, të cilët shqiptarëve u premtonin liri, barazi e Vetëvendosje.

Në fillim të 1942, në Gjakovë me nismën e tij, të Fadil Hoxhës dhe disa komunistëve të tjerë u formua Komiteti Çlirimtar dhe ai u emërua Sekretar i tij. Në fund të vitit 1942, sipas direktivave të komitetit të Krahinës së Kosovës dhe Rrafshit të Dukagjinit u zgjodh në Byronë e Komitetit krahinor.

Në vjeshtë të vitit 1942, Emin Duraku kishte kontaktuar grupet komuniste në rrethin e Lypjanit. Në dhjetor të atij viti ndodhej në fshatin Suhadoll, në një rreth aktivistësh serbë, të cilët kohë më parë xhandarmëria shqiptare-italiane i kishte arrestuar dhe dënuar për posedim të armëve. Pasi ishte konsideruar se qëndrimi i tij në Suhadoll ishte me rrezik, natën e katër dhjetorit të vitit 1942, ai ishte vendosur në shtëpinë e një serbi të fshatit Grackë. Përcjellësi i tij serb, ishte kapur nga xhandarmëria dhe me qëllim për të shpëtuar kishte denoncuar vendin ku ndodhej Emin Duraku dhe grupi i komunistëve serbë.

Atë natë, në Kuesturë kishte ndodhur në detyrë, Ismail Dragusha, i cili e kishte njohur Emin Durakun, përmes një lidhjeje paraprake familjare dhe ishte përgatitur të nisej me qëllim për ta shpëtuar. Para se Ismail Dragusha të arrinte në Grackë të Vjetër, Kuestura italiane kishte rrethuar shtëpinë e serbit, ku ndodhej Emin Duraku, i cili në përpjekje për të ikur ishte futur në një oxhak, me qëllim që të mos zbulohet. Një ushtar italian e kishte goditur me armë, duke qenë se ai nuk ishte dorëzuar. Emini ishte plagosur rëndë dhe Ismail Dragusha, që ishte nënkomandant

i Kuesturës kishte urdhëruar që sa më parë ta dërgonin në Spitalin e Prishtinës. Emin Duraku i ishte lutur Ismajlit, të cilin e njihte dhe i besonte, që ta niste për në Spitalin e Prizrenit, ku do të ishte afër familjes. Të pranishmit kishin konstatuar se plaga ishte e rëndë dhe rruga deri në Prizren ishte e gjatë për të mbijetuar. Në fund ia kishin plotësuar dëshirën, por pa arritur në Spital kishte vdekur, më 5 dhjetor të vitit 1942.

Në aktakuzën e regjimit komunist jugosllav kundër, Idriz Mehmetit nga fshati Banullë në vitin 1945, ai ishte akuzuar se me shumë të tjerë kishte marrë pjesë edhe në kapjen e Emin Durakut. Aty shkruan se “Emin Duraku kishte qenë anëtar i Partisë Komuniste të Shqipërisë”. Edhe pse dihej fare mirë se Emin Duraku e kishte plagosur ushtari italian Leone, po ashtu dihej se të gjithë xhandarët shqiptarë kishin bërë përpjekje ta shpëtonin, meqë ishte i njohur i Ismail Dragushës, komunistët serbë kishin dënuar me burg më shumë se 20 shqiptarë, të cilët

ishin akuzuar se kanë marrë pjesë në zënien dhe plagosjen e tij. Nga mesi i atyre që janë akuzuar për vrasjen e Emin Durakut dhe që janë ekzekutuar kanë qenë: Habib Emini, Hazir Selimi, nga Banulla, Kadri Bebë Ribari, meqë kishte qenë kryetar i komunës së Lypjanit në atë kohë, ishte dënuar me vdekje pushkatim, ndërsa me 20 vjet burg ishin dënuar Qerim Selimi, Selman Buja, pushkatim, vëllezërit Domaneku, dy prej tyre pushkatim, Idriz Mehmeti e shumë të tjerë.

Emin Duraku ishte denoncuar nga komunistët serbë, vetëm sepse ishte anëtar i Partisë Komuniste të Shqipërisë, madje këtë fakt ata nuk e kanë mohuar asnjëherë gjatë akuzave publike nëpër gjyqe, që iu kanë bërë shqiptarëve, të cilët sipas tyre edhe e kanë vrarë Emin Durakun.

Këto materiale historike janë marrë nga studiues të historisë së luftës, të cilët sjellin në memorien e brezave luftën e paepur të popullit shqiptar për liri dhe pavarësi.

SKËNDERBEGAS TË SUKSESSHËM NË MJEKËSI

“Profesor Mantho Nakuçi, shqiptari që mjekoi me azot 15 vjet para Europës”

Mantho Nakuçi u lind në Kosinë të Përmetit, më 12 shkurt 1932. Nakuçi është një nga skënderbegasit e suksesshëm, i cili arriti të bëhet një nga mjekët më të njohur në Shqipëri.

Shkollën e Mesme të Përgjithshme Ushtarake “Skënderbej” e ndoqi në vitet 1949-1953. Më pas, ai vazhdoi studimet e larta në Tiranë për mjekësi.

Pas diplomimit në Fakultetin e Mjekësisë në vitin 1957, punoi në rrethet e Përmetit, Tepelenës dhe Durrësit. Në vitin 1968 transferohet në Tiranë, si pedagog i Fakultetit të Mjekësisë dhe pas katër vitesh emërohet shef i Katedrës së Dermatologjisë.

Veprimtaria e tij e gjerë pedagogjike, shkencore dhe artistike çoi në botimin e dhjetëra artikujve shkencorë, si dhe në marrjen e titullit Profesor dhe Çmimin e Republikës. Për meritat e tij shkencore dhe kulturore instituti Amerikan i Biografive i ka përzgjedhur në “Five Hundred Ladders of influence”, për vitin 1999, Qendra Ndërkombëtare e Biografive të Cambridge-it e ka nderuar me medaljen “International Man of Millennium” dhe e ka përfshirë në Fjalorin Ndërkombëtar të Biografive për vitin 1999, ndërsa shoqatat e dermatologëve të Francës, Greqisë dhe Bullgarisë e kanë anëtarësuar në gjirin e tyre.

Profesor Mantho Nakuçi që student dallohej për inteligjencë, pasion dhe këmbëngulje për të depërtuar në labirintet e vështira por të bukura në fushën e mjekësisë. Ai i takon brezit të mjekëve të parë të diplomuar si të tillë në Shqipëri.

Në vitin 1963, pas njohjes me profesorin rus Torsujev (leprolog i njohur, autor i mbi 20 librave në këtë fushë), Nakuçi, në vazhdim, nis studimet për kurimin e sëmundjes së leprës.

Gjatë punës në Durrës, ai vuri për herë të parë në Shqipëri, diagnozën e sëmundjes së

Profesor Mantho Nakuçi që student dallohej për inteligjencë, pasion dhe këmbëngulje për të depërtuar në labirintet e vështira por të bukura në fushën e mjekësisë. Ai i takon brezit të mjekëve të parë të diplomuar si të tillë në Shqipëri.

Crosti-Gianoti. Në vitin 1968, me emërimin si pedagog në Fakultetin e Mjekësisë, ai ka më shumë hapësira e mundësi për të pasur rezultate më të dukshme në fushën e mjekësisë.

Puna këmbëngulëse në fushën shkencore ndër dekada, shoqërohet me shumë studime dhe libra të publikuara nga Prof Nakuçi. Por ai ka mbetur tek qindra apo mijëra pacientë që kuroi, jo vetëm mjeku i aftë e duar artë, por dhe njeriu që të shëronte para së gjithash me përkushtimin, sjelljen dhe fjalën që nxirrte nga goja.

Shkolla Skënderbej, vatra e arsimit nga ku dolën elita e shoqërisë shqiptare, mes tyre dhe mjeku-shkencëtar Mantho Nakuçi.

Gëzim Guri, Radiologu-Imazherist

Dr. Gëzim Guri lindi në Durrës, më 2 korrik 1955. Vjen nga një familje patriotike me origjinë nga Turbëhova e Skraparit, e vendosur mbas çlirimit në Sukth-Durrës.

Pas mbarimit të arsimit 8-vjeçar në Sukth, në vitet 1961-1969, përzgjidhet si nxënës me rezultate të larta kandidat për Shkollën Ushtarake “Skënderbej” e, si skënderbegas dërgohet në Shkollën e Mesme Mjekësore “Jani Minga” Vlorë, të cilën e përfundoi me rezultate shumë të mira në vitet 1970-1974.

Pas mbarimit të shkollës mjekësore dërgohet si kontingjent i ushtrisë në Fakultetin e Mjekësisë, dega mjekësi e Përgjithshme në Universitetin e Tiranës të cilin e përfundon në vitet 1974-1980. Pas mbarimit të Fakultetit të Mjekësisë, diplomohet “Mjek i Përgjithshëm” dhe pas kryerjes së kursit 5 mujor të oficerit rezervë në Durrës, titullohet oficer aktiv dhe emërohet shef Shëndetësisë në Br. 36 Tankiste në Vorë, ku qëndron nga viti 1981 deri në vitin 1983.

Në vitet 1983-1988 emërohet shef i Qendrës Shëndetësore të Shkollës Ushtarake “Skënderbej”, ku punoi me mjaft përkushtim e devotshmëri, tashmë si skënderbegas i rritur që u shërbente në ruajtjen e shëndetit të skënderbegasve të vegjël, që i trajtonte si vëllezërit e tij. Më pas, disa nga këta skënderbegas, mbaruan Fakultetin e Mjekësisë dhe u bënë kolegë me Dr. Gezimin në Spitalin Ushtarak, ku punojnë dhe sot.

Në vitet 1990-1992 kryen specializimin për “mjek

radiolog” në Fakultetin e Mjekësisë, Tiranë, pranë Qendrës Spitalore Universitare “Nënë Tereza”, si kontingjent i mjekëve radiologë të Institutit të Kërkimeve Mjekësore Ushtarake (Spitali Ushtarak). Pas specializimit emërohet mjek radiolog në shërbimin e Radiologjisë pranë Spitalit Qendror të Ushtrisë.

Dr. Gëzim Guri, në Spitalin Ushtarak, si mjek radiolog filloi në vitin 1988, duke kryer kurs paraprak për radiolog depistues në funksion të shërbimit të radiologjisë për depistimin e ushtarakëve të Forcave të Armatosura në gjithë repartet e ushtrisë së asaj kohe, nga jugu në veri. Në vitin 1993 emërohet shef i shërbimit të radiologjisë të Spitalit Qendror të Ushtrisë, detyrë të cilën e ushtroi deri në vitin 2003. Në vitin 2006 del në reformë si nënkolonel në rezervë, por vazhdon punën si mjek civil në 2006-2013 në Spitalin Ushtarak Qendror Universitar dhe më pas nga 2013 e vazhdim si radiolog imazherist në Spitalin Universitar të Traumës si mjek civil.

Dr. Gëzimi, në vitin 1993 kryen një specializim në Spitalin Ushtarak të Padovës në Itali, ku pajiset me njohuri të reja të teknikës bashkëkohore të imazherisë në ekografi e skaner.

Dr. Gëzim Guri bën pjese në traditën e shkëlqyer të skënderbegasve që studiojnë për mjekësi, e që u shërbyen skënderbegasve; por ai hyn dhe në historinë e radiologjisë dhe imazherisë të Spitalit Ushtarak, ku në të gjithë periudhën e studimeve dhe specializimeve, u dallua për aftësi profesionale dhe vlera të larta humane e njerëzore.

ARKITEKTURA E SHTËPIVE TRADICIONALE NË SHQIPËRI

Arkitektura e shtëpive është konsideruar si një nga reflektimet më të thella e të rëndësishme të kulturës. Njëkohësisht, ashtu si në çdo vend tjetër dhe në Shqipëri, arkitektura e aplikuar ka qenë e kushtëzuar, jo vetëm nga kushtet e vendndodhjes së vendit apo kushteve klimatike, por edhe asaj të kulturës dhe traditës shqiptare, disponimi i materialeve, influencat e jashtme dhe të brendshme, si pushtimet dhe kulturat e sjella nga perandoria osmane, apo influencat europiane të importuara nga periudha italiane dhe gjermane, statusi i banorëve të vendit etj.

Në arkitekturën e ndërtimeve qytetare shqiptare, banesat rezidenciale apo të strehimit zënë një rol të rëndësishëm në aspektin arkitektonik në të gjitha trevat e arealit shqiptar. Banesat shqiptare dallohen për tipologjitë e tyre të larmishme e të pasura si ato qytetare dhe ato fshatare. Zhvillimi më i fuqishëm i banesave të strehimit ishte gjatë shek. 18-19.

Meqënëse është e vështirë të ilustron të gjitha llojet të ndërtesave popullore shqiptare, një klasifikim i përgjithshëm do i klasifikonte ndërtesat banuese në katër grupe kryesore:

Banesat me vatër zjarri kryesisht gjenden në zonën e Tiranës dhe fshatrat përreth saj. Kjo lloj tipologjie përbën një nga tipat kryesorë dhe më të lashtë në arkitekturën e banesave shqiptare. Karakteristikë e këtyre banesave ishte shtëpia e zjarrit, e cila

të shek. XIX. Një shembull tipik i kësaj tipologjie është shtëpia e familjes Shijaku.

Banesa rrethohet me mure qerpiçi, në të cilat hyhet nëpërmjet portave të mëdha dykanatëshe, pothuaj gjithmonë mbuluar me çati të thjeshtë.

Banesa me çardak si fazë ndërtimi i përket shek. XVIII – fillimit të shek. XIX. Më së shumti hasen në Berat, dhe më rrallë në Krujë e Lezhë. Në këto banesa çardaku luan një rol kryesor në

kompozimin e jashtëm të ndërtesës. Çardaku ndërtohet kryesisht në fasadën kryesore të banesës dhe në fazën e tij origjinale ishte i hapur. Ai shërben njëkohësisht edhe si ambient ndërlidhës për hapësirat e tjera të banesës. Ky ambient shfrytëzohej së tepërmi nga banorët gjatë stinës së ngrohtë, duke shfrytëzuar në maksimum dritën natyrale. Për vetë kompozimin dhe përdorimin e gjerë të tij, banesa me çardak ndahet në disa nën tipa: banesa “me çardak në gjithë ballin”, “me çardak në një krah” dhe “me çardak në qendër”.

Banesë me çardak e Hajdar Sejdit

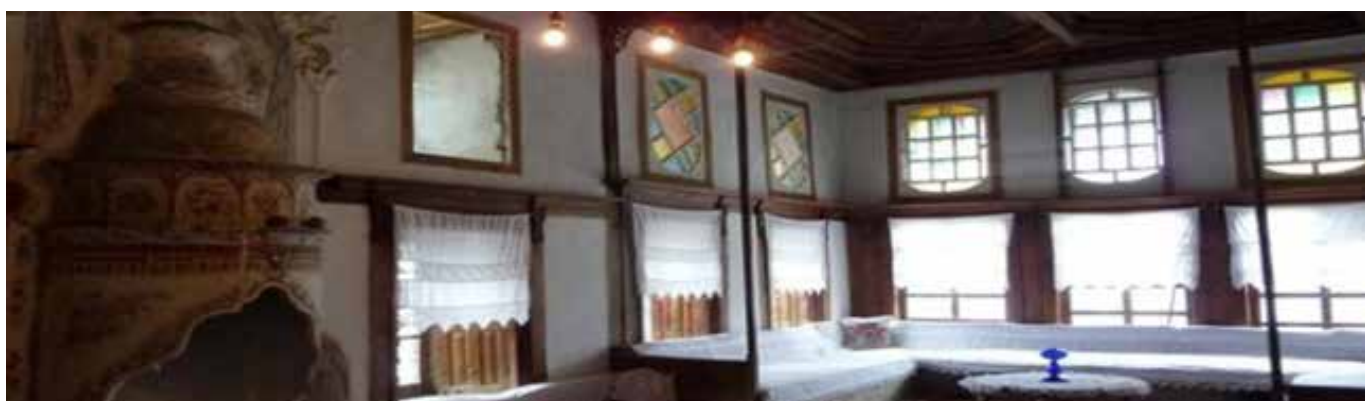
Një tjetër shembull tipik i ndërtesës me çardak mund të shikohet dhe në Elbasan, tek Banesa e Hajdar Sejdit, e ndërtuar në gjysmën e parë të shekullit XIX dhe paraqet zgjidhjen më të zhvilluar të këtij tipi, me prirje të theksuara qytetare. Banesa me planimetri katërkëndëshe është dykatëshe dhe e ndërtuar me mure guri e skelet druri. Në katin e poshtëm ndodhet hajati dhe katojet, ndërsa në katin e sipërm çardaku me mjediset e banimit dhe anekset e shërbimit. Banesat Kulla Qytetare, në përgjithësi përfaqësohen nga banesat Gjirokastrite. Emërtohen Banesa kulla për vetë faktin se ka tipare mbrojtëse. Veçoritë e jetës së kohës në Shqipëri lanë gjithashtu gjurmë në arkitekturën e tyre: nevojiteshin strukturat mbrojtëse, sepse shqiptarët herë pas here luftonin kundër njëri-tjetrit; për më tepër ata rebeloheshin kundra Portës së Lartë në Stamboll. Duhej një vend i sigurt edhe për bagëtinë në dimër; duhej dhe vendi për të rezervuar ujin për gjatë muajve të thatë të verës. Katet përdhese të kullave ishin edhe struktura mbrojtëse edhe magazina të shtëpisë.

Shtëpia e Zekatëve, Gjirokastrë

Shtëpia e Zekatëve, Gjirokastrë: Ndërsa katet e sipërme shprehnin mikpritjen gjirokastrite, kulturën dhe mënyrën e jetesës së tyre; por, përmes interierëve të pasura, edhe rangun

e pasurinë e të zotëve të shtëpisë. Herë-herë kjo e fundit duket sikur tejkalon dukshëm edhe vetë funksionin mbrojtës të shtëpisë. Kjo lloj ndërtese ndeshet dhe në qytete të tjera si: Berati, Kruja dhe Shkodra por në nivel më të ulët zhvillimi. Një shembull tipik është ajo e shtëpisë së Zekatëve në Gjirokastrë. Megjithatë është me prejardhje otomane, arkitektura e ndërtesës, është produkt i shumë përbërësve

ngrihej në lartësinë e dy kateve dhe mjediset e tjera vendoseshin rreth shtëpisë së zjarrit.

Banesa me hajati është një tjetër lloj banese e përhapur gjerësisht në Shqipërinë e mesme. Tipar dallues në këtë stil është lidhja e shtëpisë me oborrin dhe natyrën. Shpesh herë meqenëse këto shtëpi ndërtoheshin në troje të sheshta, oborri shfrytëzohej nga qytetarët për të zhvilluar ekonomi bujqësore.

Shtëpia e familjes Shijaku, Tiranë

Shumica nga këto ndërtime i përkasin shek. XVIII dhe fillimit

BANESAT SHQIPTARE DALLOHEN PËR TIPOLOGJITË E TYRE TË LARMISHME E TË PASURA SI ATO QYTETARE DHE ATO FSHATARE. ZHVILLIMI MË I FUQISHËM I BANESAVE TË STREHIMIT ISHTE GJATË SHEK. 18-19.

PËRSHTATI: MIMOZA GOLIKJA

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg, zhvilloi një vizitë njëjavore në Amerikën e Veriut, SHBA dhe në Kanada. Sekretari i Përgjithshëm u takua me Presidentin e SHBA Joe Biden, në Shtëpinë e Bardhë në Uashington DC, duke njoftuar shifrat e reja të shpenzimeve të mbrojtjes dhe duke përshkruar prioritetet për Samitin e ardhshëm të NATO-s.

Stoltenberg njoftoi se në vitin 2024, shpenzimet e mbrojtjes në aleatët evropianë dhe Kanada janë rritur me 18 për qind, “rritja më e madhe në dekada”. Ai konfirmoi më tej se 23 aleatë do të përmbushin objektivin për të shpenzuar të paktën dy për qind të PBB-së për mbrojtje. Gjatë katër viteve të fundit, numri i aleatëve që arritën objektivin u dyfishua.

Stoltenberg falënderoi Presidentin Biden për leadershipin dhe angazhimin e tij të fortë ndaj NATO-s. Ai theksoi se NATO po e bën Amerikën më të fortë, duke avancuar interesat e SHBA-së. Në përgjigje të ndryshimit të peizazhit të sigurisë, aleatët kanë paraqitur planet më gjithëpërfshirëse të mbrojtjes që nga Lufta e Ftohtë, duke shfaqur më shumë forca, aftësi dhe investime. Për Ukrainën, Sekretari i Përgjithshëm theksoi nevojën për të vazhduar ofrimin e mbështetjes afatgjatë, duke argumentuar se sa më e fortë të jetë mbështetja për Ukrainën, aq më shpejt do të përfundojë lufta e Rusisë.

Më herët, z. Stoltenberg mbajti një fjalim në Qendrën “Wilson”. Ai theksoi se mbajtja e Evropës e sigurt dhe një NATO e fortë është në interesin jetik kombëtar të SHBA-ve. “Kjo ishte e vërtetë 75 vjet më parë. Është e vërtetë sot dhe do të vazhdojë të jetë kështu edhe në të ardhmen”, - tha ai.

Ai u takua me Sekretarin e Shtetit Antony Blinken dhe u angazhua me senatorët. Më 19 qershor Stoltenberg udhëtoi në Otava ku u takua me kryeministrin kanadez Justin Trudeau. Ai u kthye në Uashington DC, më vonë ku u takua me Këshilltarin e Sigurisë Kombëtare Jake Sullivan dhe anëtarët e Kongresit të SHBA. Gjithashtu Sekretari i Përgjithshëm Stoltenberg u takua me anëtarët e Komitetit të Marrëdhënieve me Jashtë të Senatit, përfshirë udhëheqësin e pakicës së Senatit Mitch McConnell dhe anëtarët e Grupit të Vëzhguesve të Senatit të NATO-s.

Aleatët evropianë dhe Kanadaja

në përputhje me atë që po bën SHBA

Në deklaratën e tij me Presidentin e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Joe Biden në Shtëpinë e Bardhë, Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg falënderoi presidentin Biden për angazhimin e tij personal ndaj Aleancës transatlantike, NATO-s dhe për pritjen e samitit të NATO-s në Uashington DC muajin e ardhshëm. “Në atë samit do të festojmë 75-vjetorin e aleancës më të suksesshme në histori dhe do të marrim dhe vendime të rëndësishme për të ardhmen, jo më pak për çështjen dhe rëndësinë e investimit në sigurinë tonë”, - tha Stoltenberg. “Sot, ne jemi në gjendje të publikojmë shifra të reja për shpenzimet e mbrojtjes. Ato tregojnë se, anëmbanë Evropës dhe Kanadasë, aleatët e NATO-s, këtë vit, po rrisin shpenzimet e mbrojtjes me 18 për qind. Kjo është rritja më e madhe në dekada dhe 23 aleatë do të shpenzojnë 2 për qind të PBB-së ose më shumë për mbrojtjen këtë vit. Kjo është më shumë se dy herë më shumë se katër vjet më parë, dhe tregon se aleatët Evropianë dhe Kanadaja po rriten dhe po marrin pjesën e tyre të përgjegjësisë së përbashkët për të mbrojtur të gjithë Aleancën e NATO-s. “Është gjithashtu e rëndësishme që SHBA-të të dinë se shumë nga këto para janë shpenzuar në të vërtetë këtu në Shtetet e Bashkuara. Aleatët po blejnë gjithnjë e më shumë pajisje nga SHBA. Pra, NATO është e mirë për sigurinë e SHBA-së, por NATO është gjithashtu e mirë për vendet e punës në SHBA”, - theksoi Jens Stoltenberg. Ai falënderoi presidentin Biden, “për udhëheqjen e fortë” për Ukrainën dhe për “marrëveshjen dypalëshe të sigurisë që nënshkruat me Presidentin Zelenskyy, me Ukrainën”. Sekretari i Përgjithshëm tha se aleatët evropianë po rriten gjithashtu dhe po përputhen me kontributet e SHBA-së në mbështetjen ushtarake për Ukrainën dhe se në samitin e korrikut në Uashington pret që aleatët të bien dakord që NATO të ketë në rolin kryesor në ofrimin e ndihmës dhe trajnimit të sigurisë, si dhe të bien dakord të rrisin mbështetjen financiare dhe ushtarake për Ukrainën. “Kjo do të zvogëlojë barrën mbi SHBA-të dhe do të forcojë mbështetjen tonë për Ukrainën. Mendoj se është e rëndësishme të kuptojmë se sa më e fortë të jetë mbështetja jonë për Ukrainën, aq më shpejt kjo luftë mund të përfundojë”, - tha Stoltenberg. “Mbështetja për Ukrainën nuk është bamirësi, mbështetja për Ukrainën është në interesin tonë të sigurisë. Prandaj, mirëpres angazhimin e fortë të të gjithë aleatëve të NATO-s për të vazhduar mbështetjen e Ukrainës”, - tha ai.

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg u takua me Sekretarin e Shtetit të SHBA-ve Antony Blinken në Uashington DC. Takimi ishte pjesë e vizitës së tij në Shtetet e Bashkuara dhe Kanada, në përgatitje për Samitin e Uashingtonit në korrik. Stoltenberg falënderoi Sekretarin Blinken për angazhimin e tij të fortë ndaj NATO-s. Ai theksoi se për 75 vjet, NATO ka qenë garancia përfundimtare e sigurisë për të gjithë aleatët dhe se në NATO, SHBA ka 31 miq dhe aleatë që ndihmojnë në avancimin e interesave të SHBA-së dhe shumëfishimin e fuqisë së Amerikës. Sekretari i Përgjithshëm theksoi gjithashtu se ndarja e barrës po përmirësohet brenda NATO-s, duke vënë në dukje se shpenzimet e mbrojtjes janë rritur me 18 për qind në të gjithë aleatët evropianë dhe Kanadanë në vitin 2024, dhe se 23 aleatë do të investojnë të paktën 2% të PBB-së në mbrojtje këtë vit. Ai gjithashtu vuri në dukje se aleatët po ndajnë barrën e mbështetjes për Ukrainën dhe se në Samit, ai pret që “Aleatët evropianë dhe Kanadaja të dalin me më shumë mbështetje financiare dhe ushtarake”.

Në vazhdim Sekretari i Përgjithshëm vizitoi Otavën, për t’u takuar me kryeministrin kanadez Justin Trudeau dhe për të diskutuar përgatitjet përfundimtare për Samitin e Uashingtonit në korrik. Sekretari i Përgjithshëm mbajti një fjalim në një ngjarje të organizuar nga Shoqata e NATO-s e Kanadasë dhe Shoqata Parlamentare Kanadeze e NATO-s. Ai vlerësoi Kanadanë për

NATO e bën Amerikën më të fortë, Stoltenberg në Uashington: Amerika nuk mund të ishte kurrë e sigurt pa një Evropë në paqe

rolin e saj në forcimin e parandalimit dhe mbrojtjes së NATO-s, duke përfshirë Letoninë, ku trupat kanadeze drejtojnë një grup beteje shumëkombëshe. Ai gjithashtu nderoi forcat e armatosura kanadeze për angazhimin, aftësinë dhe profesionalizmin e tyre dhe përshëndeti mbështetjen e domosdoshme të Kanadasë përballë agresionit të Rusisë, duke vënë në dukje se Kanadaja ka dhënë “miliarda dollarë ndihmë për Ukrainën, duke përfshirë sistemet e mbrojtjes ajrore, tanket e betejës dhe Trajnimin e pilotëve F-16.” Ai nënvizoi se mbështetja e fortë për Ukrainën do të jetë përparësia “më urgjente” për Samitin e Uashingtonit.

Stoltenberg mirëpriti që Kanadaja po rrit shpenzimet e mbrojtjes, “dhe do të shtojë miliarda gjatë viteve të ardhshme, duke përfshirë blerjen e aftësive të reja të nivelit të lartë, modernizimin e NORAD dhe duke investuar në aeroplanët e gjeneratës së pestë F35”. Ai shtoi se: “Unë vazhdoj të pres që të gjithë aleatët duhet të përmbushin udhëzimet për shpenzimin e dy për qindëshit. Unë e di se kjo nuk është gjithmonë e lehtë, por kur ne reduktojmë shpenzimet e mbrojtjes kur tensionet janë në rënie, ne duhet të jemi në gjendje të rrisim shpenzimet dhe investime në sigurinë tonë, kur tensionet po rriten dhe janë të larta siç janë sot”. Në këtë aktivitet, Sekretarit të Përgjithshëm iu dha çmimi Louis St. Laurent për “shërbimin e tij të jashtëzakonshëm ndaj paqes dhe sigurisë”.

Amerika nuk mund të ishte kurrë e sigurt pa një Evropë në paqe

Sekretari i Përgjithshëm Stoltenberg në Auditoriumin e Qendrës Wilson tha se ky institucion ka një reputacion për përsosmëri akademike dhe politike. “Qendra Wilson mishëron vërtetë dyartshmërinë dhe udhëheqjen amerikane në skenën botërore, e cila ka qenë vendimtare për të mbajtur të forta marrëdhëniet transatlantike dhe NATO-n për më shumë se 75 vjet. Siguria jonë është e ndërthurur ngushtë. Presidenti Uillon e mësoi atë mësim mbi njëqind vjet më parë. Në fillim, ai donte të mbante SHBA-në jashtë “Luftës së Madhe”. Por ai përfundimisht ndryshoi kurs, duke kuptuar se Amerika nuk mund të ishte kurrë e sigurt pa një Evropë në paqe. Vetëm dy dekada më vonë, Franklin D. Roosevelt premtoi të mos dërgonte djem amerikanë në një luftë tjetër në Evropë dhe të ruante neutralitetin e Amerikës. Por pas Pearl Harbor, ai vendosi ndryshe. “Pra, dy herë kur Evropa ka qenë në luftë, SHBA zgjodhi izolacionizmin. Dhe dy herë, kuptoi se kjo nuk funksionoi. Kjo ishte e vërtetë atëherë, dhe është edhe më e vërtetë sot. Oqeani i madh Atlantik dhe Paqësor nuk e mbrojnë SHBA-në në një epokë sfidash globale në rritje. Raketat balistike ndërkontinentale, nëndetëset strategjike, armatimi i hapësirës dhe rritja e sulmeve kibernetike dhe terroriste. Të gjitha këto janë kërcënime për Shtetet e Bashkuara. Pra, ne duhet t’i kundërshtojmë këto kërcënime së bashku. Presidentët Putin dhe presidenti Xi janë ashpër kundër NATO-s, sepse ata e dinë se në NATO, Shtetet e Bashkuara kanë diçka që ata nuk e kanë. 31 miq dhe aleatë, të cilët ndihmojnë në avancimin e interesave të SHBA-së, shumëfishojnë fuqinë e SHBA-së dhe mbajnë amerikanët të sigurt. Vetëm, Shtetet e Bashkuara përfaqësojnë një të katërtën e ekonomisë botërore, por së bashku me aleatët e NATO-s, ne përfaqësojmë gjysmën e fuqisë ekonomike të botës dhe gjysmën e fuqisë ushtarake të botës. Pra, së bashku, ne jemi shumë më të fortë”.

Në Samitin e NATO-s në Uashington D.C do të merren vendime për çështje që kanë shumë rëndësi, për amerikanët po aq sa për evropianët. Tri tema do të jenë në krye të rendit të ditës, që do të jenë, e para, parandalimi dhe mbrojtja, aktiviteti kryesor i NATO-s, e dyta Ukraina dhe e treta, partneritetet globale, sidomos në Indo-Paqësor.

“Prania ushtarake e Shteteve të Bashkuara në Evropë mbetet thelbësore për sigurinë dhe stabilitetin e kontinentit evropian. Por evropianët po bëjnë shumë më tepër për sigurinë e tyre kolektive sesa vetëm disa vite më parë. Ata udhëheqin grupe luftarake të gatshme në pjesën lindore të Aleancës. Ata kanë rritur gatishmërinë e forcave të tyre. Ata e kanë forcuar NATO-n, me ushtri finlandeze dhe suedeze shumë të aftë që i bashkohen Aleancës sonë”, - tha Stoltenberg. Evropianët po rrisin shpenzimet e tyre të mbrojtjes në nivele të larta rekord. “Kur ne bëjmë zotimin për të investuar 2% të PBB-së në mbrojtje në Samitin e NATO-s në Uells, në 2014, vetëm tre aleatë e arritën këtë shenjë, dhe kjo ishte Shtetet e Bashkuara, Greqia dhe

Mbretëria e Bashkuar. Vetëm pesë vjet më parë, kishte ende më pak se 10 aleatë që shpenzonin 2% të PBB-së për mbrojtjen. Kjo është mirë për Evropën dhe për Amerikën. Sidomos pasi shumë nga këto para shtesë shpenzohen këtu në SHBA. NATO krijon një treg për shitjet e mbrojtjes”. Gjatë dy viteve të fundit më shumë se dy të tretat e blerjeve evropiane të mbrojtjes janë bërë me firma amerikane. Kjo është më shumë se 140 miliardë dollarë kontrata me kompanitë amerikane të mbrojtjes. Pra, NATO është e mirë për sigurinë e SHBA-së, e mirë për industrinë amerikane dhe e mirë për vendet e punës në SHBA.

Ndërkohë që nga pushtimi i plotë i Rusisë, aleatët e NATO-s kanë ofruar nivele të paprecedentë mbështetjeje. “Kjo ka qenë e domosdoshme për ukrainasit që të luftojnë dhe të mbijetojnë si një komb sovran. Por këtë dimër dhe pranverë, ne pamë vonesa dhe boshllëqe serioze në ofrimin e mbështetjes, me pasojë në vijën e parë. Nuk mund të lejojmë që kjo të ndodhë përsëri. Kjo është arsyeja pse, në Samit, pres që liderët aleatë të bien dakord që NATO të udhëheqë koordinimin dhe ofrimin e ndihmës dhe trajnimit të sigurisë për Ukrainën. Kjo është edhe arsyeja pse unë kam propozuar një zotim financiar afatgjatë, me fonde të reja çdo vit”, - tha shefi i NATO-s. “Sa më e besueshme të jetë mbështetja jonë afatgjatë, aq më shpejt Moska do të kuptojë se nuk mund të na presë dhe aq më shpejt kjo luftë mund të përfundojë. Mund të duket si një paradoks, por rruga drejt paqes është më shumë armë për Ukrainën. Unë e mirëpres fort paketën 60 miliardë dollarëshe, që Kongresi i SHBA-ve miratoi në prill. Kjo është domethënëse dhe plotëson përpjekjet e aleatëve të tjerë të NATO-s”. Që nga pushtimi në shkallë të plotë, në shkurt 2022, aleatët evropianë dhe Kanadaja kanë ofruar rreth gjysmën e ndihmës ushtarake. “Nëse shtojmë mbështetjen financiare dhe humanitare, aleatët jo-amerikanë kanë ofruar dukshëm më shumë se Shtetet e Bashkuara. Pra, siguri që Ukraina të mbizotërojë është një përpjekje e vërtetë transatlantike. Një përpjekje që i shërben edhe interesave të sigurisë së SHBA-së. Duke ndarë një pjesë të vogël të buxhetit të saj të mbrojtjes, Shtetet e Bashkuara ndihmojnë Ukrainën të shkatërrojë një pjesë të konsiderueshme të aftësive luftarake sulmuese të Rusisë, pa vënë në rrezik asnjë ushtar amerikan. Ne duhet të sigurohemi që agresioni i Putinit të mos shpërblehet, sot apo në të ardhmen. Kjo është arsyeja pse në Samit ne do të vazhdojmë ta sjellim Ukrainën gjithnjë e më afër anëtarësimit në NATO. Kështu që, kur të jetë koha e duhur, Ukraina të mund të bashkohet pa vonesë”, - tha Stoltenberg.

Lidhur me partneritetet globale dhe sidomos në Indo-Paqësor, Stoltenberg tha se Lufta në Ukrainë tregon se siguria jonë nuk është rajonale, por globale. “Jo më pak për shkak të mbështetjes që ne e dimë se Rusia po merr nga Kina dhe të tjerët. Pekini po ndan teknologji të nivelit të lartë si gjysmëpërcusit dhe sende të tjera me përdorim të dyfishtë. Vitin e kaluar, Rusia importoi 90 për qind të mikroelektronikës së saj nga Kina, e përdorur për prodhimin e raketave, tankeve dhe avionëve. Kina po punon gjithashtu për t’i ofruar Rusisë aftësi dhe imazhe satelitore të përmirësuar”, - tha ai. E gjithë kjo i mundëson Moskës të shkaktojë më shumë vdekje dhe shkatërrim në Ukrainë, të forcojë bazën industriale të mbrojtjes ruse dhe të shmangë ndikimin e sanksioneve dhe kontrolleve të eksportit. Publikisht, presidenti Xi është përpjekur të krijojë përshtypjen se ai po zë një vend të dytë në këtë konflikt. Për të shmangur sanksionet dhe për të mbajtur rrjedhën e tregtisë. Por realiteti është se Kina po nxit konfliktin më të madh të armatosur në Evropë që nga Lufta e Dytë Botërore dhe në të njëjtën kohë, ajo dëshiron të mbajë marrëdhënie të mira me Perëndimin. “Epo, Pekini nuk mund ta ketë në të dyja mënyrat. Në një moment, dhe nëse Kina nuk ndryshon kursin, aleatët duhet të imponojnë një kosto”, - tha Stoltenberg. Rusia po merr mbështetje edhe nga të tjerët. Koreja e Veriut ka dorëzuar mbi 1 milion predha artilerie dhe Irani ka dorëzuar mijëra dronë vdekjeprurës “Shahed”. Në këmbim, Pheniani dhe Teherani po marrin teknologji dhe furnizime ruse për t’i ndihmuar ata të avancojnë aftësitë e tyre raketore dhe bërthamore. “Lidhja në rritje midis Rusisë dhe miqve të saj autoritarë në Azi e bën edhe më të rëndësishme që ne të punojmë ngushtë me miqtë tanë në Indo-Paqësor. Prandaj kam ftuar liderët e Australisë, Japonisë, Zelandës së Re dhe Republikës së Koresë në Samitin e NATO-s në Uashington, muajin e ardhshëm. Së bashku, ne mund të mbështesim rendin e bazuar në rregulla ndërkombëtare dhe të mbrojmë vlerat tona të përbashkëta”, - tha Sekretari i Përgjithshëm.

E ardhmja e ndryshimeve klimaterike

Efektet e ngrohjes globale të shkaktuara nga njeriu po ndodhin tani, janë të pakthyeshme për njerëzit që jetojnë sot dhe do të përkeqësohen për sa kohë që njerëzit shtojnë gazra serë në atmosferë.

Toka do të vazhdojë të ngrohet dhe efektet do të jenë të thella

Efektet e mundshme të ardhshme të ndryshimeve klimatike globale përfshijnë zjarre më të shpeshta, periudha më të gjata thatësire në disa rajone dhe një rritje të intensitetit të erës dhe reshjeve nga ciklonet tropikale.

Ndryshimi global i klimës nuk është një problem i së ardhmes. Ndryshimet në klimën e Tokës, të shkaktuara nga emetimet e shtuara të gazrave serrë që bllokojnë nxehtësinë, tashmë kanë efekte të përhapura në mjedis: akullnajat dhe shtresat e akullit po zvogëlohen, akulli i lumenjve dhe liqeneve po shpërbëhet më herët, zinxhirët gjeografike bimore dhe shtazore po ndryshojnë dhe bimët dhe pemët do të lulëzojnë më shpejt.

Efektet që shkencëtarët kishin parashikuar prej kohësh do të rezultonin nga ndryshimet klimatike globale po ndodhin tani, si humbja e akullit të detit, rritja e përshpejtuar e nivelit të detit dhe valë të nxehta më të gjata dhe më intensive.

Madhësia dhe shkalla e ndryshimeve klimatike dhe rreziqet e lidhura me to varen fuqimisht nga veprimet e zbutjes dhe përshtatjes afatshkurtër, dhe ndikimet e parashikuara negative dhe humbjet dhe dëmet e lidhura përshkallëzohen me çdo rritje të ngrohjes globale.

Disa ndryshime (të tilla si thatësitrat, zjarret dhe reshjet ekstreme) po ndodhin më shpejt sesa vlerësuan shkencëtarët më parë. Në fakt, sipas Panelit Ndërqeveritar për Ndryshimet Klimatike (IPCC) - organi i Kombeve të Bashkuara i krijuar për të vlerësuar shkencën në lidhje me ndryshimet klimatike - njerëzit modernë nuk i kanë parë kurrë më parë ndryshimet e vëzhguara në klimën tonë globale dhe disa nga këto ndryshime janë të pakthyeshme gjatë qindra deri në mijëra viteve të ardhshme.

Provat shkencore janë të paqarta: ndryshimi i klimës është një kërcënim për mirëqenien njerëzore dhe shëndetin e planetit. Çdo vonesë e mëtejshme në veprimet e bashkërenduara globale do të humbasë dritaren e vogël, që mbyllet me shpejtësi për të siguruar një të ardhme të qëndrueshme.

Shkencëtarët kanë besim të lartë se temperaturat globale do të vazhdojnë të rriten për shumë dekada, kryesisht për shkak të gazeve serrë të prodhuara nga aktivitetet njerëzore.

Raporti i Gjashtë i Vlerësimit i IPCC, i botuar në 2021, zbuloi se emetimet njerëzore të gazeve që bllokojnë nxehtësinë e kanë ngrohur tashmë klimën me gati 2 gradë Fahrenheit (1.1 gradë Celsius) që nga viti 1850-1900.

Temperatura mesatare globale pritet të arrijë ose tejkalojë 1.5 gradë C (rreth 3 gradë F) brenda disa dekadave të ardhshme. Këto ndryshime do të prekin të gjitha rajonet e Tokës.

Ashpërsia e efekteve të shkaktuara nga ndryshimet klimatike do të varet nga rruga e aktiviteteve të ardhshme njerëzore. Më shumë emetime të gazrave serrë do të çojnë në më shumë ekstreme klimatike dhe efekte të përhapura dëmtuese në të gjithë planetin tonë. Megjithatë, këto efekte të ardhshme varen nga sasia totale e dioksidit të karbonit që emetojmë. Pra, nëse mund të reduktojmë emetimet, mund të shmangim disa nga efektet më të këqija.

Efektet e ardhshme të ndryshimeve klimatike globale në Shtetet e Bashkuara

Niveli i detit në SHBA ka të ngjarë të rritet 0.3 deri në 2 metër deri në vitin 2100. Niveli global i detit është rritur rreth 0.2 metra, që kur filloi mbajtja e besueshme e të dhënave në vitin 1880. Deri në vitin 2100, shkencëtarët parashikojnë se do të ngrihet të paktën 0.3 metra të tjerë, por ndoshta deri edhe në 2 metra në një skenar me emetime të larta. Niveli i detit po rritet për shkak të ujit të shtuar nga shkrirja e akullit të tokës dhe zgjerimit të ujit të detit ndërsa ngrohet. Klima globale parashikohet të vazhdojë të ngrohet gjatë këtij shekulli dhe më tej.

Uraganet do të bëhen më të fortë dhe më intensivë

Shkencëtarët parashikojnë se intensiteti i stuhisë dhe shkalla e reshjeve të lidhura me uraganin do të rritet ndërsa klima vazhdon të ngrohet.

Më shumë thatësira dhe valë të nxehtit

Thatësitrat në jugperëndim dhe valët e të nxehtit (periudhat e motit anormalisht të nxehtë që zgjat nga ditë në javë) parashikohet të bëhen më intensive dhe valët e ftohta më pak intensive dhe më pak të shpeshta.

Sezon më i gjatë i zjarreve

Temperaturat e ngrohta kanë zgjatur dhe intensifikuar sezonin e zjarreve në Perëndim, ku thatësira afatgjatë në rajon ka rritur rrezikun e zjarreve. Shkencëtarët vlerësojnë se ndryshimet klimatike të shkaktuara nga njeriu tashmë kanë dyfishuar sipërfaqen e pyjeve të djegura në dekadat e fundit. Rreth vitit 2050, sasia e tokës së konsumuar nga zjarret në shtetet perëndimore parashikohet të rritet më tej nga dy deri në gjashtë herë. Edhe në rajonet tradicionalisht me shi si juglindja, zjarret parashikohen të rriten me rreth 30%.

Ndryshimet në modelet e reshjeve

Ndryshimet klimatike po kanë një efekt të pabarabartë në reshjet (shiu dhe bora), me disa vende që përjetojnë rritje të reshjeve dhe përmytje, ndërsa të tjera vuajnë nga thatësira. Mesatarisht, më shumë reshje dimërore dhe pranverore parashikohen për veriun e Shteteve të Bashkuara, dhe më pak për jugperëndimin, gjatë këtij shekulli.

Sezoni pa ngrica do të zgjasë

Kohëzgjatja e sezonit pa ngrica, dhe sezoni përkatës i rritjes, është rritur që nga vitet 1980, me rritjet më të mëdha që ndodhin në Shtetet e Bashkuara perëndimore. Në të gjithë Shtetet e Bashkuara, sezoni i rritjes parashikohet të vazhdojë të zgjatet, gjë që do të ndikojë në ekosistemet dhe bujqësinë.

Temperaturat globale do të vazhdojnë të rriten

Vera e vitit 2023 ishte vera më e nxehtë e regjistruar në Tokë, 0,41 gradë Fahrenheit (F) (0,23 gradë Celsius (C)) më e ngrohtë se çdo verë tjetër në rekordin e NASA-s dhe 2,1 gradë F (1,2 C) më e ngrohtë se vera mesatare midis 1951 dhe 1980.

Arktiku ka shumë gjasa të bëhet pa akull

Mbulesa e akullit të detit në Oqeanin Arktik pritet të vazhdojë të zvogëlohet dhe Oqeani Arktik me shumë gjasa do të bëhet në thelb pa akull në fund të verës nëse projeksionet aktuale ekzistojnë. Ky ndryshim pritet të ndodhë para mesit të shekullit.

A është tepër vonë për të parandaluar ndryshimin e klimës?

Njerëzit kanë shkaktuar ndryshime të mëdha klimatike që të ndodhin tashmë, dhe ne kemi vënë në lëvizje akoma më shumë ndryshime. Megjithatë, nëse do të ndalonim emetimin e gazeve serrë sot, rritja e temperaturave globale do të fillonte të rrafshohej brenda pak vitesh. Temperaturat më pas do të rriteshin, por do të mbeten të larta për shumë e shumë shekuj. Ka një vonesë kohore midis asaj që bëjmë dhe kur e ndiejmë atë, por kjo vonesë është më pak se një dekadë.

Ndërsa efektet e aktiviteteve njerëzore në klimën e Tokës deri më sot janë të pakthyeshme në shkallën kohore të njerëzve që jetojnë sot, çdo pak e shmangies së rritjes së temperaturës në të ardhmen rezulton në më pak ngrohje që përndryshe do të vazhdonte përgjithmonë. Përfitimet nga reduktimi i emetimeve të gazeve serrë ndodhin në të njëjtën shkallë kohore me vendimet politike që çojnë në ato reduktime.

Pa veprime të mëdha për të reduktuar emetimet, temperatura globale është në rrugën e duhur për t'u rritur me 2,5°C në 4,5°C (4,5°F deri në 8°F) deri në vitin 2100, sipas vlerësimeve të fundit.

Por mund të mos jetë tepër vonë për të shmangur ose kufizuar disa nga efektet më të këqija të ndryshimit të klimës. Reagimi ndaj ndryshimeve klimatike do të përfshijë një qasje me dy nivele:

Arma sekrete e SHBA-ve, që Rusia nuk mund ta konkurrojë

Megjithatë, F-35 krenohet gjithashtu me shkathtësi mbresëlënëse përmes konfigurimit të tij “Beast Mode”, ku ai kalon nga operacionet e fshehta në mbajtjen e një ngarkese të konsiderueshme prej 10 tonë municionesh në pikat e brendshme dhe të jashtme.

Ky modalitet lejon F-35 të japë fuqi të konsiderueshme zjarri pas vendosjes së epërsisë ajrore, duke rritur funksionalitetin e tij me shumë role.

Kjo përshtatshmëri justifikon koston e madhe të programit prej 1.7 trilion dollarësh, duke i mundësuar F-35 të shërbejë në mënyrë efektive në faza të ndryshme konflikti, duke përfshirë angazhimet e zgjatura.

F-35 zakonisht perceptohet si një luftëtar i këndshëm dhe i rafinuar, i krijuar me karakteristika të avancuara që theksojnë fshehjen dhe saktësinë kirurgjikale. Perceptimi i përbashkët bazohet në të vërtetë; në të vërtetë, F-35 është një luftëtar i fshehtë i gjeneratës së pestë, i ndërtuar për të strehuar softuer që përmirëson lidhjen e rrjetit dhe ndarjen e të dhënave. Por perceptimi i zakonshëm diskrediton F-35 për shkathtësinë e tij - dhe për aftësinë e tij për të “përveshur mëngët”.

F-35 është një luftëtar me shumë role dhe kur kërkohet, mund të rikonfigurohet si një transportues bombash i drejtpërdrejtë, që tërhiqet me gishta. Ky rikonfigurim njihet si “Modaliteti i Bishës”.

F-35, një luftëtar i gjeneratës së pestë, zakonisht lavdërohet për veçoritë e tij të avancuara dhe aftësitë precize

ajrore, sensorët, avionët interceptues, modaliteti i fshehtë bëhet më pak i rëndësishëm. Dhe kur fshehtësia humbet rëndësinë e saj, F-35 mund të hyjë në “Modalitetin e Bishës” dhe të përdorë pikat e tij të

jashtme të forta për të maksimizuar fuqinë e tij të zjarrit. Në “modalitetin e bishës”, F-35 mund të përballojë katër herë më shumë ordianca sesa kur vepron në modalitetin e fshehtë.

Fluturim tërësisht i jashtëm

I projektuar me teknologji të fshehtësisë, F-35 është i aftë në hyrjen në hapësirën ajrore të kontestuar, shmangien e zbulimit dhe përfshirjen e objektivave të armikut – të gjitha përpara se të vendoset epërsia ajrore. Në të vërtetë, F-35 është projektuar shprehimisht për të vendosur fillimisht epërsinë ajrore. Dhe për shkak se F-35 është projektuar të jetë i fshehtë, u bënë lëshime në lidhje me ngarkesën e armëve. Për të përmirësuar karakteristikat e tij të fshehta, F-35 përdor një vend të brendshëm armësh, në vend të pikave të jashtme të forta që rrisin në mënyrë drastike seksionin kryq të radarit të një avioni. Ndërsa gjiri i brendshëm i armëve krijon një kornizë ajri më të fshehtë, hapësira e ruajtjes, brenda trupit të avionit, është e kufizuar.

F-35 i fshehtë ose mbajtës ngarkesash

Në modalitetin e fshehtë, kur F-35 mban armë brenda, avioni mund të përballojë vetëm 2.5 tonë ordiancë. Kjo zbërthehet ose në katër raketa AIM 120 AMRAAM (për misione ajër-ajër), ose në mënyrë alternative - për misione hibride - dy AMRAAM të çiftuara me dy bomba GBU-31 JDAM. Kjo nuk është shumë fuqi zjarri - por koncesioni ia vlen për të fituar përfitime të fshehta.

Megjithatë, sapo të vendoset epërsia ajrore, sapo një armik të humbasë sistemet e tij anti-ajrore si raketat dhe armët e mbrojtjes

F-35 “Beast mode”

Duke përdorur pikat e jashtme të forta plus gjirin e brendshëm të armëve, F-35 mund të mbajë 10 tonë ordiancë. Kjo zbërthehet në 14 raketa AMRAAM dhe dy raketa AIM-3x “Sidewinder” për raketat ajër-ajër.

Ose, për misionet hibride, avioni mund të pajiset me dy AMRAAM, dy “Sidewinder” dhe gjashtë bomba JDAM 1 ton secila. Në të vërtetë, rritja në fuqinë e zjarrit është e rëndësishme – megjithëse, në “modalitetin e bishës”, rrezet operationale të F-35 janë përgjysmuar – në vetëm 1,400 kilometra.

Diçka mund të duket kundërintuitive në lidhje me përdorimin e F-35, një avion/superkomputer i gjeneratës së pestë, si një kamion të thjeshtë me bombë – një rol që aeroplanët më të ngathët, të epokës së Luftës së Ftohtë, si F-16 ose B-52, janë plotësisht të pajisur për të. trajtoj. Megjithatë, kur mendoni se programi F-35 i kushtoi taksapaguesve 1.7 trilion dollarë, nocioni i përdorimit të avionit vetëm për të siguruar epërsinë ajrore në fillimin e një konflikti bëhet fyes.

Nëse do të shpenzosh atë lloj parash për një kornizë avioni, do të ishte më mirë ta vlerësosh atë për aq sa vlen - një ndjenjë që mishëron konfigurimin “Beast Mode”. Dhe për SHBA-në, e cila ka një tendencë për të pushtuar vendet me sisteme rudimentare të mbrojtjes ajrore - dhe më pas të qëndrojë pranë për profesione disa dekadash - F-35 duhet të jetë në gjendje të bëjë më shumë sesa thjesht të fshijë sistemet e mbrojtjes ajrore në ditët e para të konfliktit.

Greça, kryekuvendi i kuvendeve të shqiptarisë

23 qershori i vitit 1911, shënon “themelet” e historisë së qëndresës dhe përpjekjeve të shqiptarëve, për autonomi, vetëqeverisje dhe një Shqipëri të lirë e të pavarur, shndrit si meteor dritë-plotë

Kuvendi i Greçës

Ky kuvend patriotësh, trima e të urtë, solli në jetë 12 kërkesat e memorandumit autonomist me aromë të dukshme pavarësie. Memorandumi lindi “rreth sofrës” së Malësisë së Madhe dhe nën ngrohtësinë vatrës së kryengritjes më të suksesshme antiotomane të shqiptarëve. Kërkesat e memorandumit të Greçës u shpërndanë në të gjithë Shqipërinë natyrale, porsi kënga magjepsëse e bylbylit që këndon pa frikë, duke i bërë sfidë robërisë e jehonë lirisë...

Kuvendi i Greçës, vijim i traditës...

Kuvendi i Greçës (10 deri më 23 qershor 1911), është vijim i traditës historike të kuvendeve, memorandumëve dhe protestave të shqiptareve, të cilët ndër shekuj, në luftën, përpjekjet dhe qëndresën titanike për trojet e tyre, lirinë e flamurin, përkrah pushkës kishin “shokë” të pandarë edhe pendën, (pra rrugën diplomatike)...

Ky kuvend historik “lindi” në zjarrin e kryengritjes antiotomane të Malësisë e Shqipërisë, të filluar më 24 mars (1911), dhe me “kulm qiellor”, ngritjen e flamurit kombëtar të Gjergj Kastriotit, më 6 prill (në Bratilë të Deçiqit). Ndaj Kuvendin e Greçës pa frikë e “pagëzojmë” KRYEKUVENDI i kuvendeve të shqiptarisë, me rëndësi historike – kombëtare, i krahasuar me Kuvendin e Lezhës (2 marsit 1444), dhe me Lidhjen e Prizrenit (10 qershor1878)... Është me vlera të thuhet se disa nga Kuvendet, Memorandumet dhe Aleancat antiotomane, ndër shekuj kishin pasur “SOFRËN” në trojet e Malësisë së Madhe Natyrale (apo Etnike më saktë), dhe kishin për aleat, jo vetëm fqinjët tanë (shpesh hileqarë), por edhe vende të Europës Perëndimore të kohës si: Venedikun dhe ish Republika të tjera Italiane, Francën, Spanjën, Austro – Hungarinë e më gjerë... Edhe Kuvendi i Greçës është vijim i kësaj rruge diplomatike që kishte një qëllim final: Pavarësinë e Shqipërisë.

Kuvendarët dhe kuvendi i Greçës

Pjesa më e madhe e nënshkruesve të protestave apo memorandumëve (të lidhjes Prizrenit e më pas), që i kishte gjetur gjallë kryengritja antiotomane e vitit 1911, ishin në krye të kryengritjes me pushkë në dorë, por edhe disa nga pjesëmarrësit e Kuvendit të Greçës, ku u nënshkrua Memorandumi me 12 kërkesat që kishin në themel autonominë me aromë pavarësie, lirie dhe flamuri...

Kuvendarët e Greçës, që kanë hyrë në histori si Rilindasit e Programit të “Pavarësisë” janë: Dedë Gjon Luli, Gjeto Marku/ Hot, Dedë Nika/Ivezaj, Sokol Baci dhe Tringë Smajlja/Grudë, Gala Smajli, Gjon Gjeka/Triesh, Dodë Preçi/Kastrat, Tomë Nika, Martin Preka/Shkrel. Cal Dedli, Lul Rapuka, Llesh Gjergji, Prekë Gjetja/ Kelmend, Mehmet Shpendi/Shalë,

Prel Marjani/Shosh, Avdi Kola/Gimaj, Tup Çuni e Binak Lulashi/Toplan, Nikë Mhilli/Shllak, Bec Delia, Bash Bajrami/ Nikaj–Mërtur, Luigj Gurakuqi, Hilë Mosi, Risto Siliqi/Shkodër, Sali Hoxhë Hidri/Elbasan/përfaqësues i Ismail Qemalit, Nikolla Lako/përfaqësues i Korçës e Gjirokastrës, Nuçi Pepo, si dhe përfaqësuesit e Binomit Fe dhe Atdhe: Patër Karl Prenushi/famullitari i Vuksanlekajv ; P. Lorenc Mitrovijq/famullitari i Bajzës; At Mati Prenushi/famullitari i Kastratit, P. Sebastian Hila/famullitari i Rapshës, P. Bonaventura Gjeçaj/famullitari i Grudës, P. Luigj Bushati/famullitari i Traboinit...

Megjithëse pjesëmarrja ishte më e gjerë, këta 34 emra kanë mbetur të skaltur në përjetësi në formulimin dhe konsolidimin e dymbëdhjetë kërkesave të Memorandumit, i cili kishte “frymën” e të gjitha trevave shqiptare (nga veriu në jug), ndaj në memorandumin origjinal dallohet qartë një përzierje dialektesh... Ky memorandum ndonëse kishte kërkesa disi më të “zbutura” e diplomatike se sa ato të paraqitura në zjarrin e kryengritjes, kishin në themel një autonomi substanciale që shkonte drejt pavarësisë së Shqipërisë...

Kërkesat e Memorandumit

- Garantie kundra përsëritjes pas sodit të veprimevet e të mënyravet antikonstitucionale nga ana e qeverisë qendrore e t’Auktoritetevet vendore në të gjithë Shqipërinë. Nderim për të gjitha Fetë e për zakonet e vjetra të garantuara nga konstitucioni e konsakruara nga kanunet e zakonet.
- Të njohunit e plotë të kenies së kombit shqyptarë me ato të drejta që kanë kombe të tjera të mbretënisë.
- Liri e plotë për shqyptarët të zgjedhin pa ndonjë pengim a

ngushtim deputet e vet, numri i të cilve do t’i përgjigjet popullsisë.

- Liri e plotë për shqyptarët të mësohen e të përparojnë në gjuhë të vet e të themelojnë shkolla shqipe të veçanta e të botshme, të cilat të kenë të gjitha të drejtat që kanë shkollat e qeverisë. Nderim për të drejtat që u janë njohun krenvet fetarë të kërshenë përsa i përket mësimit ndër shkollat që janë nën sundimin e tyre.
- Organizimi i administrimit të vilajetevet, ku ndodhen shqyptarë, i cili të ketë për themel një system deqentarlizimi administrator, që t’u përgjigjet nevojave të vendit e konstitucionit me praktikat e konsakruara prej kohës në disa vise.
- Të zgjedhunit e Vilanjevet e të tjerëve nëpunës të lartë të shtetit në mes të ma të mirve e ma të vlefshmëvet zyrtarë të shtetit, tue pëlqye ma tepër ata që dinë gjuhën e zakonet e vendit. Emnim i të tjerëve nëpunës civilë e financiarë e të gjygtarvet në mes të atyne që janë shqyptarë e që të kenë cilësitë e njohësitë e lypuna. Xhandarët e agjentët e policisë, ashtu edhe nëpunësit e tjerë të zgjidhen në mes ma të zotvet nga njerzit e vendit.
- Emnim i një përfaqësuesi të Sulltanit si inspektor i përgjithshëm për një periudhë vjetësh me barren që të shikojnë të vuemit besnikrisht n’udhë të nomit organik, të mbaruarit e detyrës së Vilanjevet e të tjerëve nëpunës, e të mbajtunit e qetsisë e të harmonisë ndër mest t’elementeve të ndryshëm Ethnikë që ndodhen në vilajetet bashkërisht.

• Përdorimi i gjuhës shqipe ndër marrvëshjet në mes të administratuarvet dhe administratorvet të vendit, e ndër kuvendet gjykimet përpara gjyqjeve përkrah me turqishten që asht e mbetet gjuha zyrtare e qeverisë qendrore.

• Shërbimi ushtarak i detyrueshëm për të gjithë shqyptarët me system skanesh (Systeme de cantinment) në kohë paqi; e një organizim të veçantë për vendasit e visevet që ndodhen në kufi me shtetet ballkanike, tue dhanë lehtësien që mund të bajnë shërbimin në vend e të ruajn sheguriën e kufijvet. Ushtarët do ta kenë të lirë shërbimin e besebet të tyne e të mbajturit e zakonevet të veta.

• Të lidhunat për nevojat e vendit të të gjitha t’ardhunavet, përveçse atyne të Gjymrykut, të postës e të telegrafës, të duhanit, të Spirtos e të pullavet, të cilat janë dhanë për disa shërbime të veçanta. Të lanunit për ndërtim udhash e hekurudhash me ndearshtje vendore e për mbajtjen e shkollavet të botshme të një pjesë të tepricës t’ardhunavet të përmenduna sypri ashtu edhe të gjitha pagesavet për udha, të pagesës shtimore për mësim e të 3% të së drejtës së hyrjes. T’u njihet komunevet e drejta e të prerit, drejt për së drejti ose me anën e të tjerëve, të pyjevet të vendit, me detyrë për komunet me marrë për barrë ruajtjen e tyre, me rregullar të prerit pas urdhnave teknike, e me i pague fiskut një pagesë që do të shenjohej pas drunjvet e pas largimit të pyllit nga limani ose nga vendi i shitjes.

- Të drejta për Këshillat e Përgjithshme të munt të japin vendime mbi budgetin e vilajetevet e të bajnë kontroll të prishunat.
- Kërkim i fondeve të nevojshme që të shegurohet mbledhja e të hollavet që lypsen për goditjen rishtazi të shtëpiavet e të ndërtesavet të djeguna, e themelim i një komisioni të përziem (comissis mixte) e të mosvarme që të vështrojnë këthimin në vent të njerzve të damtuarë e goditjen e shtëpiavet të djeguna. Të kthehen armët e marruna me detyrë për ata që i bajnë t’i shtrohen kanunit të posaçëm.” (R. Gurakuqi, Kryengritja e Malësisë së Mbishkodrës, 1911, fq. 116-119, cituar nga revista “Leka” 1937/.

Keto kërkesa të Kuvendit të Greçës njihen me emrin historik “Memorandumi i Greçës”, por shpesh edhe “Libri i Kuq”, (sipas ngjyrës së kapakëve të librit)... Për arsye “objektive”, memorandumin nuk e nënshkruajnë të gjithë pjesëmarrësit, ku kjo bie në sy veçanërisht për gjashtë përfaqësuesit e binomit Fe dhe Atdhe, që me sa duket nuk e firmuan për të mos i dhënë rast propagandës përçarëse fetare të pushtuesit... Memorandumi i Greçës iu dorëzua legatës turke në Cetinë më datën 25 qershor (1911), nga përfaqësuesit e kuvendareve; Dedë Gjon Luli (Hot), Sokol Baci (Grudë), Dod Preçi (Kastrat), Prek Gjetja (Kelmend) dhe Luigj Gurakuqi (Shkodër).

Memorandumi në trojet etnike shqiptare

Memorandumi i Kuvendi të Greçës, në trojet Shqiptare kishte pasur jo vetëm një jehonë të gjerë, por edhe një përkrahje të madhe nga veriu në jug të Shqipërisë, duke u “shoqëruar” me një varg memorandumesh, kërkesash e protestash të përafërta me ato të 10-23 qershorit (1911)... I njëjti memorandum iu drejtua Portës së lartë dhe përfaqësuesve të fuqive të mëdha nga ana e pjesëmarrësve të mitingut të gjerë popullor që u organizua te Ura e Shushicës (afër Vlorës), ku në hyrje të këtij memorandum

i ishte shtuar një deklaratë solidariteti me kryengritësit në Veri të Shqipërisë...

Gjirokastra bëri Memorandumin e saj më 21 korrik (1911). Tepelena del me dy Memorandume radhazi, atë të datës 18 gusht dhe atë të datës 23 gusht 1911... Më datën 9 shkurt 1912, në Hot përpilohet një memorandum tjetër që u drejtohet Fuqive të Mëdha të Europës dhe u kërkohet për të ndërhyrë pranë qeverisë së Xhonturqve për zbatimin e memorandumit të Greçës... Memorandumi është nënshkruar nga 50 përfaqësues të Hotit, Grudës, Kelmendit, Kastratit, Shkrelit, Shalës, Shoshit e Kirit...

Pastaj vijnë kërkesat e Krasniqes, të prillit 1912, kërkesat e Peshkopisë të datave 1 dhe 15 maj (1912), Memorandumi i Junikut 21-25 maj 1912, kërkesat e Mitrovicës të muajit maj 1912, thirrja e Malësive të Gjakovës po e muajit maj... Thirrja e përbashkët e Shkodrës, Janinës, Kosovës dhe Manastirit, përsëri e muajit maj (1912), ku kjo thirrje është e botuar si trakt në gjuhët Shqip, Frëngjisht dhe Italisht, nën emrin e “Organizatës Kombëtare të Shqipërisë” me nënshkrimet e Nikollë Ivanajt dhe Simon Dodës... Në qershor 1912, nga Korfuzi studentët shqiptarë i drejtojnë një proklamata opinionit publik për pjesëmarrjen e tyre përkrah popullit shqiptar për çlirim kombëtar... Ndoshta memorandumit më me vlera, që tregon se kërkesat e Kuvendit të Greçës ishin bërë programi bazë i pavarësisë së Shqipërisë është ai i mbajtur më 23 korrik 1912, në Sinjë të Beratit. Në këtë memorandum ndër të tjera shkruhej: “Kështu pra jemi të detyruar të rrimë në mal, gjersa të njihen të drejtat tona dhe të garantohen me të vërtetë për sot dhe për të ardhmen...12 kërkesat janë të njëjta me ato të paraqitura në memorandumin e Greçës 10/23 qershor 1911. Memorandumi është hartuar në turqisht e frëngjisht dhe ka titullin: “Memorandum mbi vendimin e marrë nga Kuvendi i Përgjithshëm i Krerëve të Shqipërisë së Jugut në maje të malit Sinja, më 10/23 korrik 1912. Ky memorandum është nënshkruar nga 46 veta, në mes të të cilëve: Pandeli Cale, Izet Zavalani, Mustafa Kapinova, Jaup Korça e tjerë... Po në korrik 1912, Prishtina formulon dy kërkesat e saj autonomiste... Ndërsa Manastiri në gusht të vitit 1912, i drejtohet me një thirrje popullit shqiptar për t’u hedhur në kryengritje për lirinë dhe vetëqeverimin e Shqipërisë, pasi Stambolli duket se nuk po i mbante premtimet... Përsëri Vlora, më 4 gusht 1912, u drejton një memorandum për autonomi Sulltanit, Kryeministrit (e autoriteteve të tjera shtetërore e fetare të Stambollit). Durrësi, më datën 12 nëntor (1912) i drejtohet me një memorandum perandorit të Austro-Hungarisë, me kërkesën për të përkrahur autonominë ose pavarësinë e Shqipërisë... Memorandumi është nënshkruar nga Dom Nikoll Kaçorri, Murat Toptani, Sali Gjuka, Abdi Toptani e të tjerë, që pas 16 ditëve (më 28 nëntor në Vlorë) do të nënshkruanin aktin madhor të pavarësisë së Shqipërisë... Pra siç shihet Memorandumi i Greçës gjeti përkrahje në të gjitha trojet etnike shqiptare, duke u bërë programi bazë i pavarësisë së Shqipërisë. Rëndësinë e këtij memorandumit e kishte kuptuar me kohë perandoria pushtuese otomane që drejtohej nga xhonturqit, të cilët kishin dërguar, që më 15 qershor (1911), në Prishtinë sulltanin “kufomë”, Mehmet Reshiti V, që së bashku me funksionarë të lartë të qeverisë osmane, do të shpallnin “FALJEN”, për të gjithë shqiptarët e Kosovës që kishin marrë pjesë në kryengritjen antiotomane të vitit 1910, por me kusht që të dënohej programi autonomist i Greçës... (Stambolli kishte dijeni për memorandumin e Greçës, që ditën e parë të fillimit, më 10 qershor). Gjithë këto zhvillime të rëndësishme që vunë themelet e pavarësisë së Shqipërisë kanë një vlerësim të pakrahasueshëm, nëse kemi parasysh se Kryengritja antiotomane

dhe Kuvendi i Greçës, zhvilloheshin në një kohë kritike, kur gjenerali Shefqet Tërgut Pasha shpallte qëllimin e tij të shfarosjes së malësoreve në kufirin turko-malazez (pra në Malësi të Madhe natyrale N.B.), dhe në vend të malësorëve autoktonë thoshte se do të sillte emigrantë boshnjakë...

Për suksesin historik të Kryengritjes dhe Memorandumit të Greçës, albanologu, studiuesi dhe diplomati i atyre kohëve, Franc Baron Nopça, më 6 korrik 1912, në Gazetën austriake “ZEIT” shkruante: “... Kryengritja e Malësorëve, ajo e një viti më parë (1911, N.B.) përfundoi në dukje me një fitore ushtarake (të Stambollit), por me një shpartallim diplomatik të Xhonturqve. Xhonturqve iu desh t’i pranonin të gjitha postulatet e kryengritësve, pra 12 kërkesat e Memorandumit të Greçës...

ANJEZA MUSOLLARI,
Shefe e Sektorit të Botimeve

“Djemtë kuq e zi”, Ambasadorët e denjë të Shqipërisë

“Ethe Europiani”, në çdo shtëpi, institucion, rrugë dhe sheshe gjallërohen nga zëra me temperament të lartë, herë ovacione, herë kritikues, analizues por në fund dalin të gjithë në të njëjtin përfundim: “Janë djemtë tanë, ambasadorët më të mirë të shtetit shqiptar”.

Pjesëmarrja e ekipit tonë në European ka rëndësi në të gjitha aspektet, jo vetëm në atë futbollistik.

Zemra e Europës po tundet nga zërat unison “Jam krenar që jam shqiptar”, “Kuç e zi, flamuri më i bukur në botë”. Dhe këtë e bëtë ju, djelmohat e Shqipërisë së Madhe.

Patosi i tifozëve dhe solidariteti mbarë-shqiptar, janë pjesë e një manifestimi të shkëlqyer.

Ekip modest i një vendi të vogël, por i një KOMBI me zemër të madhe e me një mendje ëndërrimtare që e barazojmë veten me kombet që kanë bërë historinë botërore në futboll. E ndoshta kjo i ka bërë më shumë se ç’duhet emocional dhe i ka vënë nën presion djemtë e Kombëtares.

Shqiptarët bëhen bashkë vetëm kur bëhet fjalë për futboll, duket sikur është e vetmja gjë që i bashkon...

Le t’ia njohim si atribut sportit, apo futbollit. Shqiptarët në rastin konkret, identifikohen kështu në mënyrë masive. Dëshira është e madhe për përfshirje. Shqiptarët tregojnë edhe identitetin e tyre, e pse jo edhe suksesin.

Ajo që evidentohet nga pasqyrimi mediatik në Europë, ka të bëjë me trajtimin paritar të shqiptarëve... Shqiptarët tashmë e ndjejnë kuotën e barazisë.

Futbolli, përveçse i ka bashkuar shqiptarët përmes Kombëtares, ka shërbyer si një instrument i fuqishëm për ta kthyer ekipin kuqezin në një ambasador të denjë për vendin tonë. Veç përfaqësimit në European, futbollit shqiptar, Kombëtarja është padyshim ambasadorja më e mirë e Shqipërisë në rrafshin diplomatik. Kjo u dëshmuar veçanërisht në finale të Euro Francë 2016, kur e gjithë media ndërkombëtare raportonte çdo ditë për Shqipërinë e futbollit, duke promovuar kështu një imazh fantastik për vendin kudo. Përmes futbollit Shqipëria ka përfutur promovimin më të mirë të mundshëm. E njëjta gjë edhe tani pas kualifikimit për në finale të Euro 2024, të gjithë shkruajnë dhe flasin për Kombëtaren dhe i bëjnë jehonë

arritjeve të futbollit shqiptar. Dhe nga këto arritje sigurisht që vendi ynë fiton shumë në aspektin diplomatik, duke qenë një faktor bashkimi edhe për faktin se në Kombëtare luajnë futbollistë nga të gjitha trevat shqiptare. Kjo është magjia dhe fuqia e futbollit, që arrin t’i bëjë bashkë të gjithë shqiptarët, brenda dhe jashtë fushe.

Jam krenar që jam shqiptar

Jam krenar që jam shqiptar, sepse Shqipëria është një nga kombet më të lashta të Ballkanit dhe shumica e shqiptarëve nuk janë përzier me raca të tjera (mund t’i gjurmojmë paraardhësit që nga vitet 1700). Jemi kombi më tolerant me besimet fetare. Jemi komb mikpritës. Shqipëria jonë ngjan me shumë shqiponja të tjera, por është më unike, sepse tregon bashkim. Shqipëria si shpend

është e pavarur dhe e ka follenë në lartësi (si luftëtarët shqiptarë). Rusët kanë shqiponjë me dy koka, kisha ortodokse ka dy koka, polakët kanë shqiponjën e tyre, meksikanët kanë shqiponjën e tyre, amerikanët, gjermanët etj. Por shqipëria e zezë shqiptare ka histori të veçantë në sfondin e kuq është më unike se sa të tjerat, ajo shfaqet e tillë nga bijtë e bijat e saj. Mendoj se krenaria jonë shqiptare ka shumë burime. Një nga këto është se kemi një vend të bukur. Pra një shqiptar e ndjen mallin e atdheut kudo të jetë, pasi ka mall për klimën e mrekullueshme shqiptare. Një arsye tjetër është se Shqipëria ndodhet në udhëkryq civilizimesh botërore. Duke huazuar pakëz nga secili civilizim dhe duke trashëguar shumë nga kultura e stërlashtë iliro-pellazge Shqipëria ka një trashëgimi, ngarkesë kulturore dhe morale të pamase. Një tjetër arsye është edhe mungesa e një feje kombëtare. Ne jemi një popull shumë ateist. Në këtë kohë, kur bota dhe njerëzimi janë larguar dhe po largohen gjithmonë dhe më shumë nga feja, ne shqiptarët u gjendëm në një situatë shumë të favorshme, sepse ne nuk kishim fe, prandaj kjo na jep një plus psikologjik në krahasim me të tjerët. Duke qenë se njeriu ka nevojë për një bosht psikologjik mendor, ne rrokëm menjëherë nacionalizmin.

Jam krenar që jam shqiptar, sepse Shqipërisë gjithmonë i është kanosur rreziku i shpërbërjes, është zhvilluar një propagandë gjigande pronacionaliste nëpërmjet mjeteve propagandiste dhe tek shumë të rinj dikur kjo propagandë në periudhën e pubertetit ka lënë gjurmë të thella. Ne kemi gjuhën, e cila është shumë e ndryshme me ato të vendeve fqinje dhe na bën të diferencohemi qartë nga ata. Sot këtë lajtmotiv po na e përçojnë djemtë tanë që së bashku me tifozët po kuqojnë fushat e gjelbra të Europës.

Jemi me ju djema! Ne tashmë kemi fituar europeanin, duke iu treguar se jemi popull me dinjitet, kulturë dhe se për flamur dhe për atdhe bëhemi thëror!

Ti ke fuqinë të nderosh kombin!

Forcat e Armatosura kanë nisur regjistrimet e kandidatëve për ushtarë/detarë aktivë, duke ofruar kushte, pagesë dhe trajtim dinjitoz për çdo të ri deri në 30 vjeç.

Me 444 kuota të disponueshme, kjo është një mundësi e shkëlqyer për të ndërtuar një karrierë të suksesshme dhe të mirëpaguar, si dhe për të përmbushur një mision të shenjtë në shërbim të atdheut!

Për më shumë informacion rreth procedurave, kritereve, afateve, testimeve dhe kontakteve të nevojshme, klikoni linkun më poshtë:

www.mod.gov.al/rekrutim

Afati për dorëzimin e dokumentacionit është deri më **26 gusht 2024**.